EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2014.3.5.
COM(2014) 130 final

ANNEXES 1 to 3

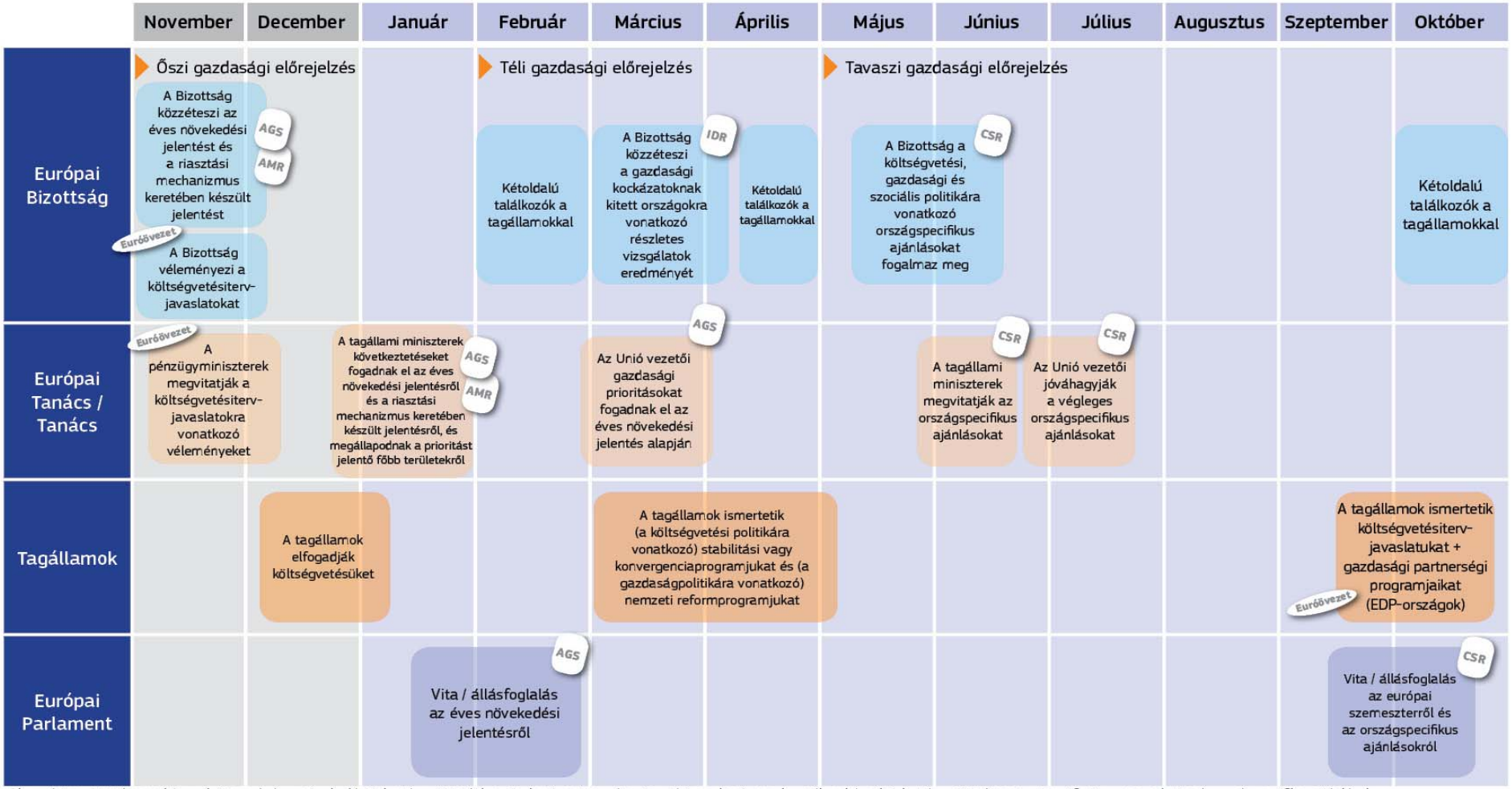
MELLÉKLETEK

a következőhöz:

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Mérleg
az Európa 2020 – az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiájáról

I. melléklet: Az európai szemeszter folyamatának főbb lépései

Glosszárium: **AGS** (Annual Growth Survey): éves növekedési jelentés – **AMR** (Alert Mechanism Report): a riasztási mechanizmus keretében készült jelentés – **CSR** (Country-Specific Recommendations): országspecifikus ajánlások
EDP (Excessive Deficit Procedure): túlzott hiány esetén követendő eljárás – **IDR** (In-Depth Review): részletes felülvizsgálat

Európai Bizottság

II. melléklet: Az Európa 2020 stratégia célkitűzései terén tett előrehaladás áttekintése

Háttér:

A melléklet az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek mindegyikét illetően áttekinti:

- Az uniós szinten eddig elért eredményeket a 2020-ig tartó lehetséges forgatókönyvek bemutatása mellett.
- A nemzeti szintű eredményekre vonatkozóan rendelkezésre álló legfrissebb adatokat és a 2020-ra szóló nemzeti célkitűzéseket.
- A nemzeti teljesítmények terén kibontakozó tendenciákat, lehetőség szerint nemzetközi összehasonlítással kiegészítve.

Az ábrák a 2014 februárjában rendelkezésre álló legfrissebb adatokon alapulnak. Ellenkező jelzés hiányában az EU-átlag az EU28-ra vonatkozik.

Az Eurostat weboldalán rendszeresen frissített, még több változót használó részletes adatok találhatók:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators

A célkitűzésekkel kapcsolatban további információk és részletek állnak rendelkezésre a következő weboldalon:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators/targets

2013 őszén teljes körű jelentés készült, amelyben további magyarázat található a módszertannal és a statisztikákkal kapcsolatosan. A jelentés itt olvasható:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-02-13-238/EN/KS-02-13-238-EN.PDF

AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA FOGLALKOZTATÁSSAL KAPCSOLATOS CÉLKITŰZÉSE

A 20–64 ÉV KÖZÖTTI LAKOSSÁG FOGLALKOZTATÁSI RÁTÁJÁNAK LEGALÁBB 75%-RA NÖVELÉSE

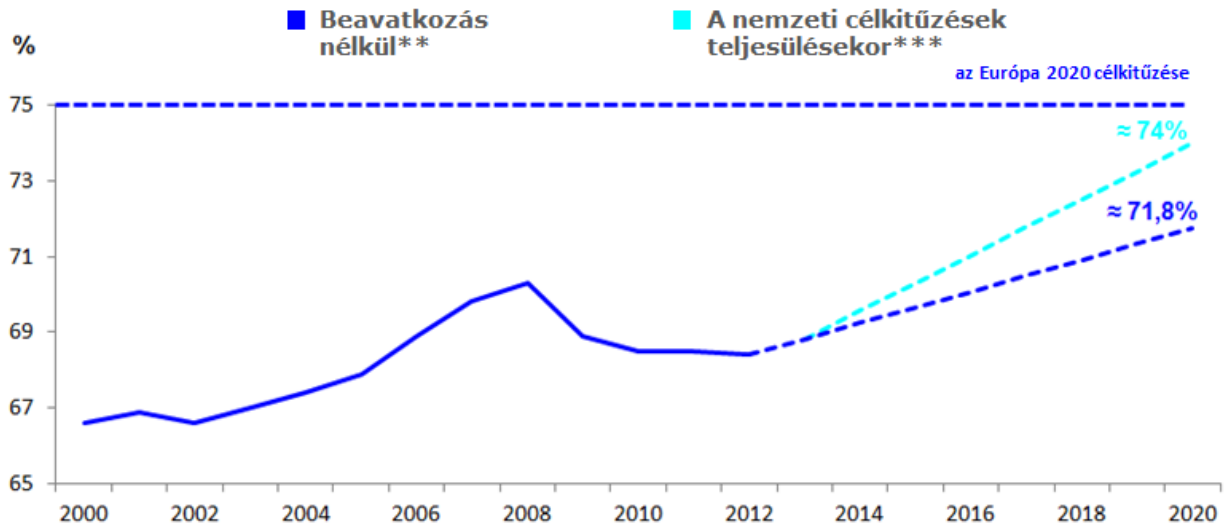
1. Aktuális helyzet uniós szinten

Az uniós foglalkoztatási arány az elmúlt pár évben stagnált és jelenleg elmarad az Európa 2020 stratégiában 2020-ra megfogalmazott célszámtól, miszerint a 20–64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátájának el kell érnie a 75%-ot. A 2000 és 2008 közötti, tartós növekedési tendenciát követően (amely időszakban az uniós foglalkoztatási arány 66,6%-ról[1] 70,3%-ra emelkedett) 2009-ben a gazdaság erőteljes visszaesésének eredményeként ez az arány 68,9%-ra csökkent, majd 2010-ben 68,5%-ra esett vissza és azt követően nagyjából ezen a szinten stabilizálódott. A 2012. évi 68,4%-os értékkel az uniós foglalkoztatási ráta jelenleg 6,6 százalékponttal elmarad a 75%-os célszámtól. Mindez együttesen a válság negatív hatásának, a munkaerőpiacon késleltetve jelentkező javulás időigényének, valamint egyes tagállamok lassú munkaerő-piaci reformjainak tudható be.

A foglalkoztatási rátára vonatkozó célkitűzés 2020-ig való teljesítése érdekében jelentős előrehaladásra lenne szükség mindenekelőtt a növekedést és munkahelyteremtést támogató fellépések terén. A jelenlegi helyzetet és a foglalkoztatási ráta következő évek során várható enyhe növekedését figyelembe véve a foglalkoztatási ráta 2020-ban 71,8%-ot érhet el, és így nem fog teljesülni az Európa 2020 stratégiában meghatározott célkitűzés. A célkitűzés 2020-ig történő teljesítése érdekében az EU-nak mintegy 16 millió további ember számára kellene foglalkoztatást biztosítania.

[1] Az EU27-re vonatkozó adat.

Uniós foglalkoztatási ráta 2000-ben*, 2012-ben és 2020-ban
(foglalkoztatottak aránya a 20–64 év közötti korosztályban)

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: a jelenlegi kötelezettségvállalások alapján az uniós foglalkoztatási ráta 2020-ig 71,8%-ra emelkedhet.

** A 2000. és 2001. évi adatok: az EU27-re vonatkozó adatok.*

*** A Bizottság 2014–2015-re vonatkozó, 2013. őszi előrejelzésén alapuló adatok, amelyek 2014–2015-ös szintű foglalkoztatási növekedést feltételeznek és az évtized folyamán az aktív lakosság 1%-os csökkenésével számolnak.*

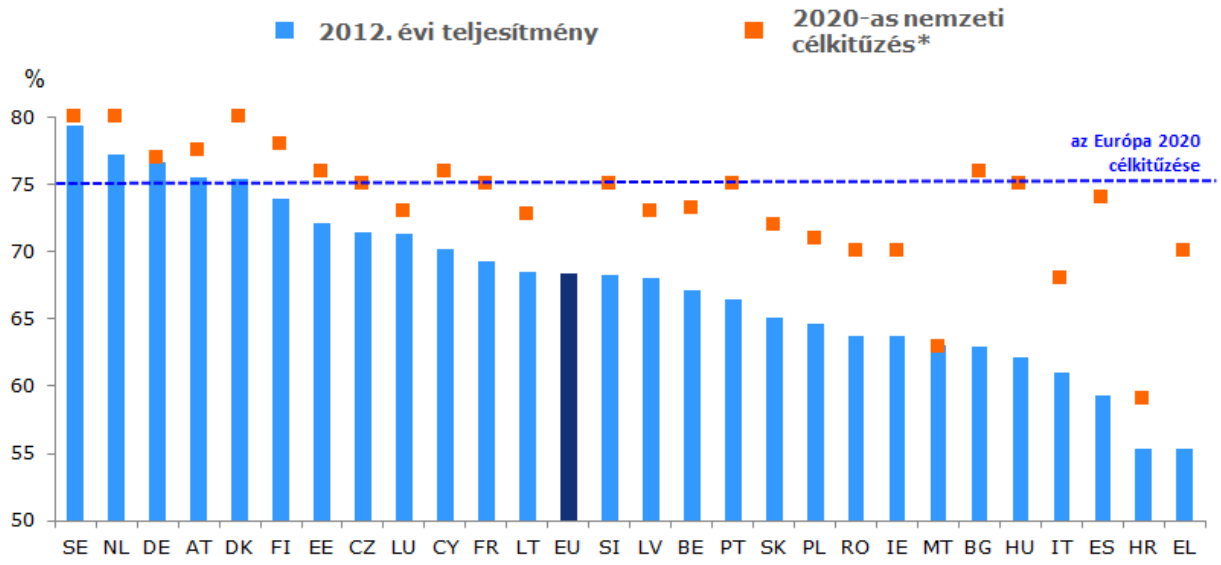
****UK nem állapított meg célkitűzést: az EU-ra vonatkozó előrejelzés 2020-ra 75%-ot feltételez UK esetében.*

2. Aktuális helyzet és előrehaladás nemzeti szinten

A legtöbb tagállam távol áll még az Európa 2020 stratégia szerinti célkitűzésének teljesítésétől. A tagállamok által 2020-ra kitűzött foglalkoztatási ráták tartománya Horvátország 59%-os és Málta 62,9%-os célszámától (amelyet Málta már elért) Dánia, Hollandia és Svédország 80%-áig terjed. Svédország és Németország 2012-es foglalkoztatási rátája 79,4% és 76,7% volt, ami azt jelzi, hogy e két ország közelít a 80%-os és 77%-os célszámához. A 2012. évi teljesítmény és az Európa 2020 stratégia szerinti nemzeti célkitűzés közötti eltérés Spanyolország, Görögország, Bulgária és Magyarország esetében a legjelentősebb (10 százalékpontot meghaladó), ami kétségessé teszi, hogy ezeknek az országoknak sikerül-e a célkitűzésüket 2020-ig teljesíteniük. Magas foglalkoztatási rátákkal és 2000 óta viszonylag erős növekedéssel Németország és Ausztria jár az élen az elért eredményeket illetően. A másik végletet Görögország, Spanyolország, Horvátország, Románia és Írország jelenti, ahol jelentősen visszaesett a foglalkoztatás és a többi tagállamhoz képest még mindig alacsonyak a foglalkoztatási ráták.

Foglalkoztatási ráták az EU tagállamaiban

(foglalkoztatottak aránya a 20–64 év közötti korosztályban)

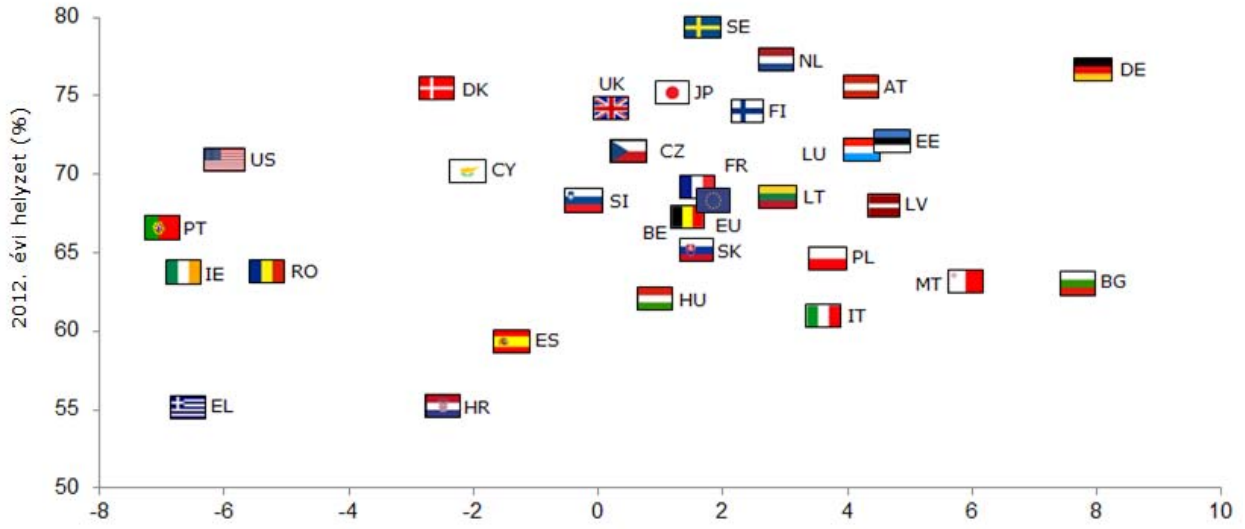
Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: 2012-ben az EU foglalkoztatási rátája 68,4% volt a 2020-ra előirányzott 75%-kal szemben.

** UK nem állapított meg célkitűzést. SE: a célkitűzés jóval meghaladja a 80%-ot. IE: 69–71% (70% feltételezett); IT: 67–69 % (68 % feltételezett); CY: 75–77 % (76 % feltételezett); AT: 77–78 % (77,5 % feltételezett).*

A 2012. évi helyzet és a 2000 óta tett előrehaladás tagállamonkénti ismertetése

A 2000 és 2012 között tett előrehaladás (százalékpontos változás)*

A 2000 és 2012 között tett előrehaladás (százalékpontos változás)

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: a 2000–2012 közötti időszakban az EU egészét tekintve 1,8 százalékponttal emelkedett a foglalkoztatási ráta (vízszintes tengely), és 2012-ben 68,4%-ot ért el (függőleges tengely).

** 2000: az EU27-re vonatkozó adat; HR: 2002–2012*

A tagállamok teljesítményében mutatkozó különbségek nőnek, és a déli tagállamokban továbbra is regionális eltérések mutatkoznak. 2012-ben a legmagasabb és a legalacsonyabb érték közötti eltérés 24,1 százalékpont volt: a foglalkoztatási ráta Görögországban 55,3%, míg Svédországban 79,4% volt. Ezzel szemben 2000-ben a legalacsonyabb és a legmagasabb teljesítmény között 22,7 százalékpont különbség volt: Bulgáriában 55,3%-os, Dániában pedig 78%-os foglalkoztatási rátát mértek. Az észak- és a közép-európai országokban általában magasabb a foglalkoztatás a déli és keleti tagállamokhoz képest. Emellett a dél- és kelet-európai országokban jelentős eltérések mutatkoznak a régiós foglalkoztatási ráták között. Az észak- és közép-európai országok regionális teljesítménye – magas foglalkoztatási arány mellett – eléggé homogén.

AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA KUTATÁSSAL ÉS FEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS CÉLKITŰZÉSE

A GDP 3 %-ÁNAK KUTATÁSRA ÉS FEJLESZTÉSRE FORDÍTÁSA

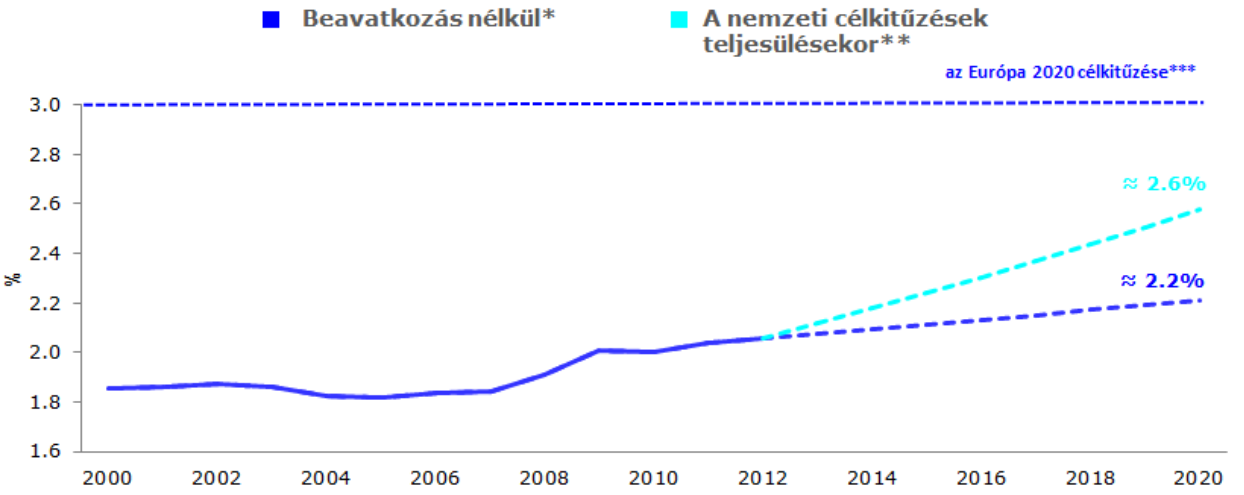
1. Aktuális helyzet uniós szinten

A kutatással és fejlesztéssel (K+F) kapcsolatos uniós kiadások az utóbbi időben valamelyest növekedtek, de elmaradnak az Európa 2020 stratégiában meghatározott 3%-os célkitűzéstől. A K+F-re vonatkozó uniós célkitűzés K+F-intenzitásban van megadva, amely az állami és a magánszféra kutatásra és fejlesztésre fordított bruttó hazai kiadásait méri a GDP százalékában, azaz a GDP K+F-be fektetett arányát nézi. A K+F állami finanszírozása közvetlenül tükrözi a K+F támogatására vonatkozó állami törekvéseket. A K+F magánfinanszírozásának nyomon követése lehetővé teszi az üzleti téren végzett kutatási-fejlesztési beruházások bevonására és előmozdítására, valamint a tudásintenzív vállalkozások létrehozására és növekedésre irányuló politikák eredményességének értékelését. A K+F-re fordított GDP-arányos uniós bruttó hazai kiadások azt követően, hogy a 2000 és 2007 közötti időszakban tartósan 1,85% körül maradtak, 2009-ben 2,01%-ra emelkedtek, azután pedig csak mérsékelten növekedtek. 2012-ben a K+F-re fordított GDP-arányos uniós bruttó hazai kiadások 2,06%-ot tettek ki, ami majdnem 1 százalékponttal kevesebb a 3%-ban meghatározott célszámnál, és egyértelműen alacsonyabb az Egyesült Államok teljesítményénél.

A 3%-os célszám felé történő közelmúltbeli előrehaladás elsősorban az uniós és a tagállami szintű politikáknak köszönhető. E politikák célja a K+F-re irányuló magánberuházások elősegítése (mindenekelőtt állami finanszírozáson keresztül biztosított tőkeáttételen, javított keretfeltételeken és adóügyi ösztönzőkön keresztül), valamint a K+F állami finanszírozásának megóvása és előmozdítása a válság ellenére, összhangban a növekedésbarát költségvetési konszolidáció elvével. Európa lemaradása a nemzetközi versenytársaktól alapvetően a magánberuházások alacsony szintjéből fakad.

A jelenlegi helyzetben valószínűtlennek látszik, hogy az Európa 2020 stratégia kutatással és fejlesztéssel kapcsolatos célkitűzése teljesüljön 2020-ig. A legfrissebb előrejelzések alapján, és a jelenlegi reformok és pénzügyi intézkedések fenntartása esetén a K+F-re fordított GDP-arányos bruttó hazai kiadások várhatóan nem érik el 2020-ig a 3%-os küszöbértéket. E célszám teljesítéséhez az uniós K+F-kiadások átlagos éves növekedési rátájának meg kellene duplázódnia a 2007 és 2012 közötti időszakban mért értékhez képest. Ahhoz, hogy a 3%-os célszám elérése felgyorsuljon, gyorsabb, még inkább tudásalapú gazdasági tevékenységekre irányuló strukturális változásokra van szükség.

K+F-re fordított uniós bruttó hazai kiadások a GDP %-ában 2000-ben, 2012-ben és 2020-ban

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: a jelenlegi kötelezettségvállalások alapján az EU K+F-beruházása 2020-ig 2,2%-ot érhet el.

**A jelenleg zajló reformok és pénzügyi intézkedések fenntartásán alapuló forgatókönyv.*

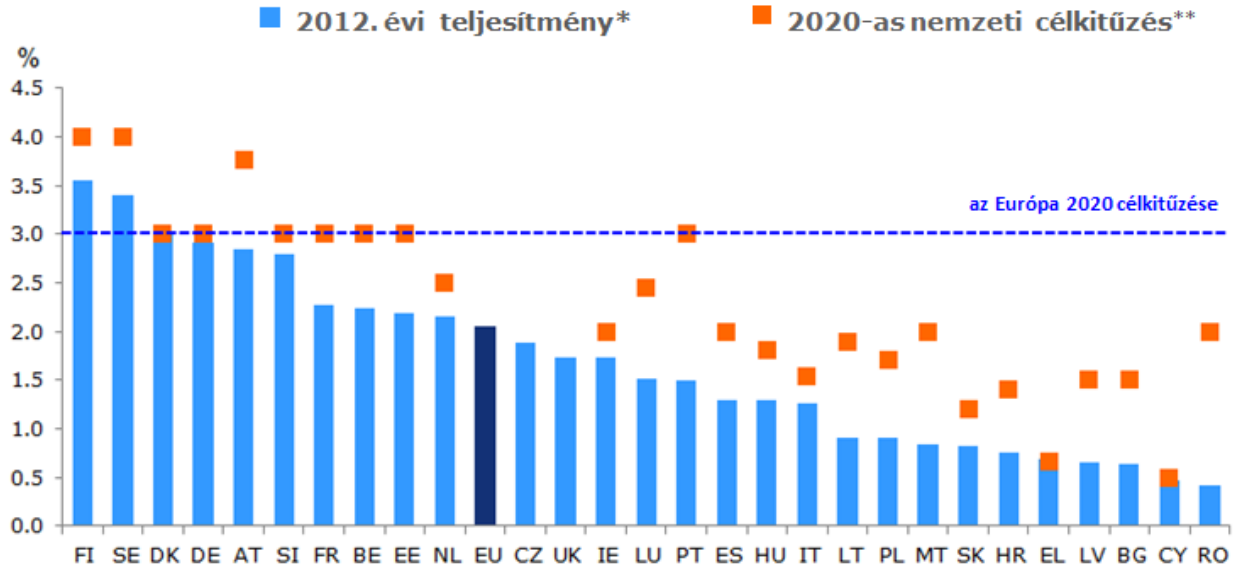
***CZ és UK nem állapított meg célkitűzést: a 2020-as adatok a bizottsági szolgálatok becslésein alapulnak.*

****Az uniós célkitűzésben szerepelnek a kormányközi kutatási infrastruktúrák K+F kiadásai is, amelyeket nem tartalmaznak a tagállamok K+F kiadásai.*

2. Aktuális helyzet és előrehaladás nemzeti szinten

A törekvések szintje és az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek elérése felé tett előrelépés tagállamonként változik. A K+F tekintetében kitűzött nemzeti célok különböző szintű tagállami törekvéseket jeleznek: A legnagyobb uniós K+F intenzitást mutató Finnország és Svédország tűzte ki a legmagasabb célt: 2020-ra a GDP 4%-át kívánják a kutatás-fejlesztésbe fektetni. Ciprus és Görögország a maguk 0,50%-ával, illetve 0,67%-ával a legalacsonyabb célt tűzték ki. A többi ország elérhető, ám nem túl nagyratörő célt – például Olaszország 1,53%-ot – határozott meg. Görögországban 2012-ben a kutatásfejlesztési ráfordítások már elérték a GDP 0,67%-át jelentő célkitűzést. Németország, Dánia és Ciprus egyre közelebb kerül kitűzött céljához. Románia, Portugália, Málta és Litvánia messze (legalább egy százalékponttal) lemaradt a céljától. A 2000 óta tett előrelépések változatosak az egyes országokban: Észtország teljesítménye amellett, hogy meghaladja a 2012-es uniós átlagot, GDP-arányosan a legmagasabban növekvő kutatási-fejlesztési beruházást is véghezvitte. Horvátországban, Luxemburgban és az Egyesült Királyságban a K+F intenzitás az uniós átlag alatt maradt, és e területen negatív növekedést mutatott.

Tagállami K+F beruházások a GDP %-ában

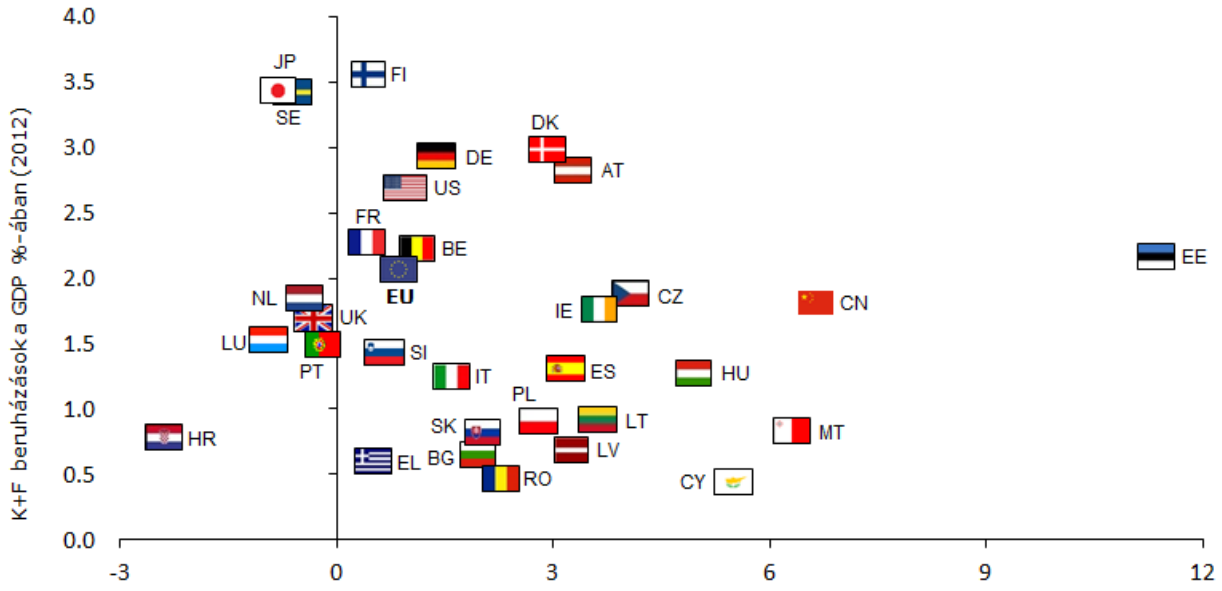
Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: 2012-ben az EU-ban a K+F intenzitás a GDP 2,06%-a volt a 2020-ra előirányzott 3%-kal szemben.

** LU: 2010.*

*** Az UK és CZ nem állapított meg célkitűzést (CZ csak a közszféra számára). IE: a célkitűzés a GNP 2,5%-a, amely a becslések szerint a GDP 2%-ának felel meg. LU: a célkitűzés a GDP 2,30%-a és 2,60%-a közé esik (feltételezett 2,45%). PT: a célkitűzés a GDP 2,70%-a és 3,30%-a közé esik (feltételezett 3 %).*

A 2012. évi helyzet és a 2000 óta tett előrehaladás tagállamonkénti* ismertetése

A K+F-beruházások átlagos éves növekedési rátája 2000–2012 (%-ban)

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: az uniós kutatási-fejlesztési beruházások éves növekedési rátája 2000 és 2012 között 0,9% volt (vízszintes tengely), 2012-ben elérte a 2,06%-ot (függőleges tengely).

**Teljesítmény: EL, SI: 2007; LU, NL, RO: 2010; US, JP, CN: 2011. Haladás: SI: 2000-2007; LU, NL, RO: 2000-2010; CN: 2000-2011; EL: 2001-2007; HR: 2002-2012; HU, MT: 2004-2012; SE: 2005-2012; US: 2006-2011; DK: 2007-2012; JP: 2008-2011; PT: 2008-2012; FR: 2010-2012.*

A kutatási-fejlesztési beruházások terén észak-dél viszonylatban megosztottság tapasztalható. A K+F-intenzitás terén az országok közötti teljesítménybeli különbségek az elmúlt évtizedben csak nőttek: a rendelkezésre álló adatok szerint 2000-ben a K+F-re fordított GDP-arányos bruttó hazai kiadások a romániai 0,37%-tól a finnországi 3,35%-ig terjedtek, ami 2,98 százalékpontnyi különbséget jelent. Ez a szakadék 3,13 százalékpontra emelkedett 2012-re, Románia 0,42%-a és Finnország 3,55%-a között. Általánosságban az észak-európai országokban tapasztalható a legmagasabb szintű K+F-intenzitás, míg a kelet- és dél-európai országokban e mutató alacsonyabb. Regionális szinten a legalacsonyabb K+F-intenzitású országok viszonylag homogének, és főleg olyan régiókból állnak, ahol a kutatási-fejlesztési beruházás szintje alacsony. A legmagasabb szintű K+F-intenzitással rendelkező tagállamokban számos régió marad el a kitűzött ambiciózus nemzeti célok mögött.

AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA ÉGHAJLATVÁLTOZÁSSAL ÉS ENERGIAÜGGYEL KAPCSOLATOS CÉLKITŰZÉSE (1)

AZ ÜVEGHÁZHATÁSÚGÁZ-KIBOCSÁTÁSOK LEGALÁBB 20 %-OS CSÖKKENTÉSE AZ 1990-ES SZINTHEZ KÉPEST

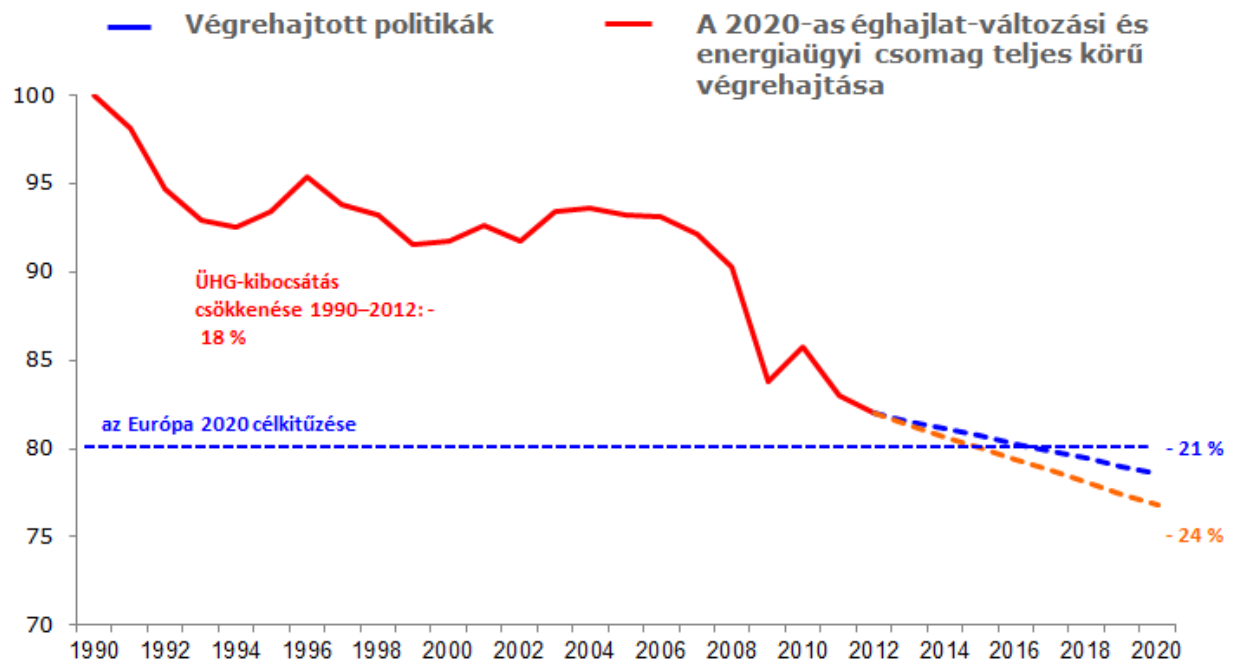
1. Aktuális helyzet uniós szinten

Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások jelentős csökkentését követően az EU közel áll ahhoz, hogy elérje az Európa 2020 stratégia célkitűzésében meghatározott 20%-os csökkentést az 1990-es szinthez képest. 1990 és 2012 között uniós szinten az üvegházhatásúgáz-kibocsátások 18%-kal csökkentek. Az előrelépéshez hozzájárultak a jelenlegi éghajlat-változási és energiaügyi politikák, és a gazdaság lelassulása is nagy mértékben közrejátszott a kibocsátások mérséklődésében. 2010-ben az üvegházhatásúgáz-kibocsátások enyhe növekedése volt tapasztalható az átmeneti gazdasági élénkülés során. Ez a teljesítmény azért is jelentős, mivel az európai gazdaság 1990 óta reálértéken körülbelül 45%-kal nőtt. Ebből nyilvánvalóvá válik, hogy a gazdasági növekedés és az üvegházhatásúgáz-kibocsátások növekedése függetlenné válik egymástól. Ennek eredményeként 2012-ben az európai gazdaság szén-dioxid-intenzitása feleakkora mint 1990-ben (a szén-dioxid-intenzitás az egységnyi GDP-re vetített kibocsátás mennyisége).

A legutóbbi trendekre alapozva az Európa 2020 stratégia üvegházhatásúgáz-kibocsátásokkal kapcsolatos célkitűzése elérhetőnek tűnik. Az elmúlt évek biztató fejleményeivel összhangban 2020-ra akár 24 %-kal is csökkenhet az üvegházhatású gázok kibocsátása, ami a cél túlteljesítését jelentené.

Üvegházhatásúgáz-kibocsátások 2000-ben, 2012-ben és 2020-ban

(Index 1990 = 100)

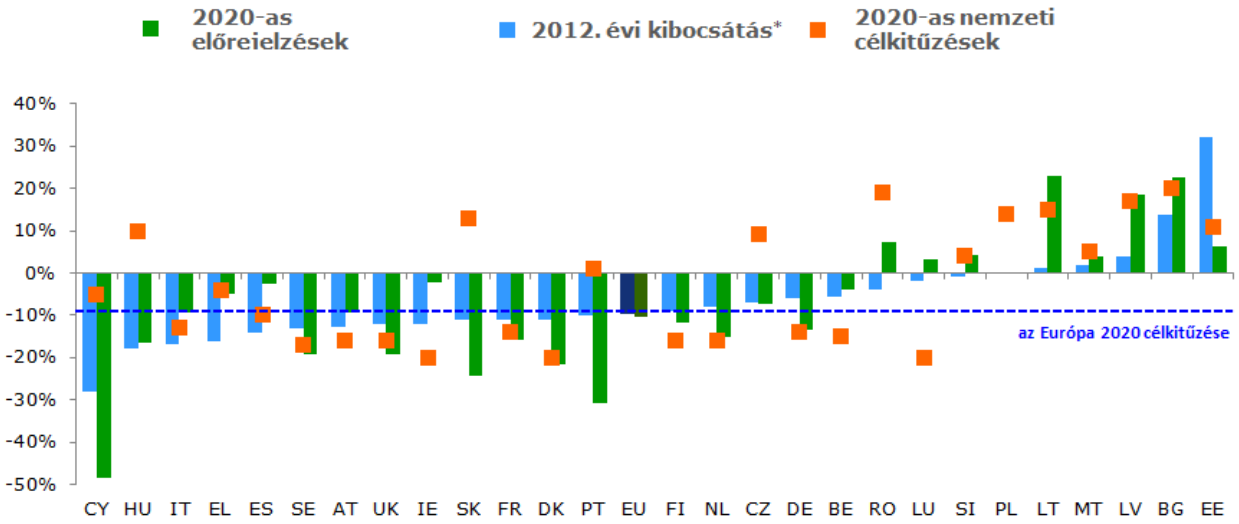
Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: amennyiben a 2020-as éghajlat-változási és energiaügyi csomagot teljes mértékben végrehajtják, az EU 2020-ra elérheti a 24%-os csökkenést az 1990-es szinthez képest.

2. Aktuális helyzet és előrehaladás nemzeti szinten

A tagállamoknak körülbelül a fele már elérte az üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak az Európa 2020 stratégia célkitűzésében meghatározott csökkentését a kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatokban[2]. E területeken a nemzeti célkitűzések a 2005-ös szinthez képest mérik az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatok üvegházhatásúgáz-kibocsátását. Ezek a kibocsátás 20%-os csökkentésére vonatkozó célkitűzéstől a 20%-os növekedésig terjednek. A 2012-es adatok szerint 15 tagállam (Ciprus, Magyarország, Olaszország, Görögország, Spanyolország, Portugália, a Cseh Köztársaság, Románia, Szlovákia, Litvánia, Szlovénia, Málta, Lettország, Bulgária és Lengyelország) esetében az üvegházhatásúgáz-kibocsátás a 2020-as saját célkitűzéseik alatt maradt. A legtöbb tagállam szintén csökkentette a kibocsátásokat, így elértek bizonyos előrelépést, bár a célkitűzéseiket még nem valósították meg. Luxemburg, Dánia, Németország, Belgium, Finnország és Hollandia áll legtávolabb célkitűzésétől. A legutóbbi elérhető nemzeti előrejelzések szerint 13 tagállamban (Németország, Hollandia, Lettország, Bulgária, Olaszország, Finnország, Ausztria, Spanyolország, Litvánia, Belgium, Írország, Szlovénia és Luxemburg) a jelenlegi szakpolitikák nem elégségesek ahhoz, hogy a nemzeti célkitűzéseket 2020-ig megvalósítsák.

Az uniós tagállamokban az üvegházhatásúgáz-kibocsátásban bekövetkezett változás a kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatokban

Forrás: Európai Környezetvédelmi Ügynökség

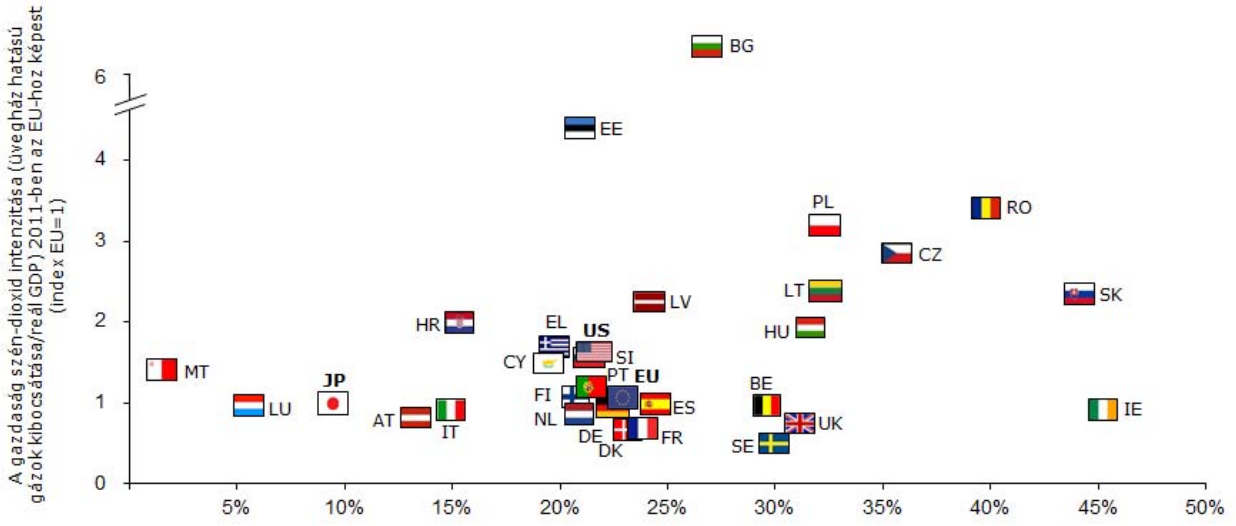
Összegzés: 2012-ben az EU-ban a kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatokban az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 10%-kal volt alacsonyabb a 2005-ös szinthez képest.

**a kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívül, 2005-höz képest, a közelítőleges adatok szerint.*

[2] Az EU kibocsátáskereskedelmi rendszere korlátozza a magas kibocsátású ágazatok számára engedélyezett teljes kibocsátási mennyiséget. A vállalatok számára e korlátokon belül lehetséges a kibocsátási egységek adásvétele.

2000 és 2011 között a tagállamokban a szén-dioxid-intenzitás csökkent, az előrelépés mértéke azonban változó. A magas szén-dioxid-intenzitású országok általában jelentős csökkentést értek el; az alacsony szén-dioxid-intenzitású országok korlátozottabb előrelépést mutatnak.

A 2011. évi helyzet és a szén-dioxid-intenzitás terén 2000 óta tett előrelépések országonként

A szén-dioxid-intenzitás csökkenése 2000 és 2011 között (%)

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: 2011-ben a szén-dioxid-intenzitás és az előrelépés tekintetében a legtöbb tagállam megközelítette az uniós átlagot.

AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA ÉGHAJLATTAL ÉS ENERGIÁVAL KAPCSOLATOS CÉLKITŰZÉSE (2)

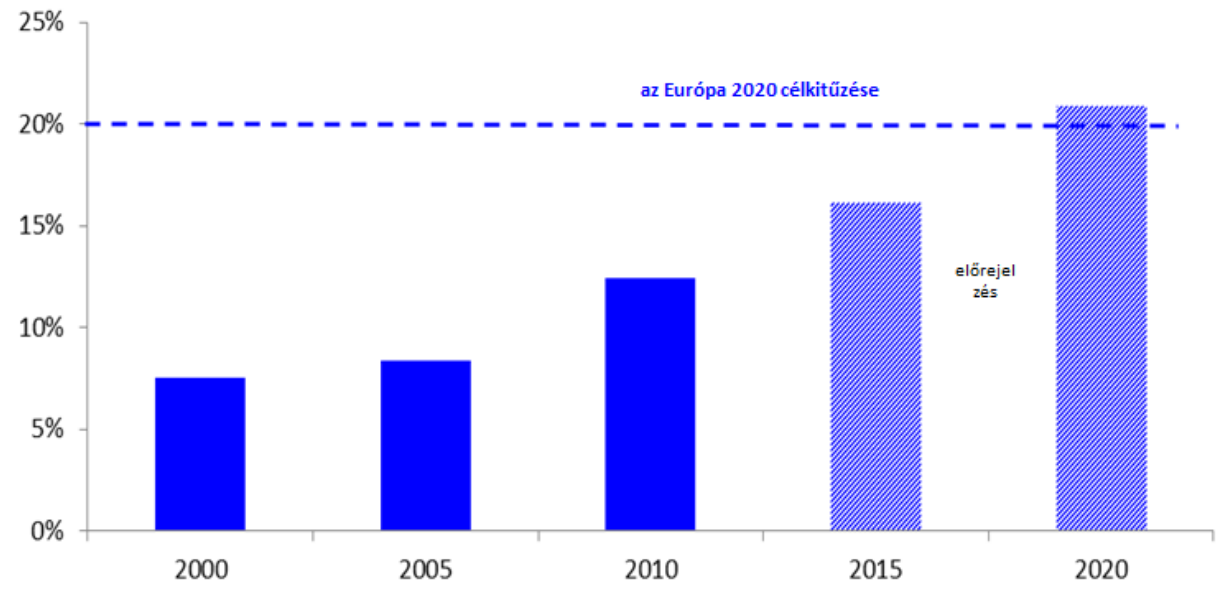
A VÉGSŐENERGIA-FOGYASZTÁSON BELÜL A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK ARÁNYÁNAK 20 %-RA TÖRTÉNŐ NÖVELÉSE;

1. Aktuális helyzet uniós szinten

A megújuló energiaforrások használata uniós szinten folyamatosan növekedik 2000 óta. Amennyiben ez marad a tendencia, úgy az Unió jó úton halad az Európa 2020 stratégia azon célkitűzésének elérése felé, hogy a végsőenergia-fogyasztáson belül a megújuló energia arányát 20 %-ra növelje. A teljes bruttó energiafogyasztáson belül a megújuló energiaforrások részaránya a 2000. évi 7,5 %-ról[3] 2005-re 8,5 %-ra, majd 2012-re 14,4 %-ra[4] emelkedett, vagyis csak 5,6 százalékponttal maradt el az Európa 2020 stratégia célkitűzésétől, a megújuló energia használatát előmozdító támogatási programok és ösztönzők kiépítésének és bevezetésének köszönhetően. Az Unió mára vezető szerepet tölt be a megújuló energiaforrások területét érintő beruházások, és különösen a szél- és napenergiával kapcsolatos gyors ütemű fejlesztések terén.

A legfrissebb tendenciák alapján az Európa 2020 stratégia éghajlattal és energiával kapcsolatos célkitűzése elérhető. Az elmúlt évek pozitív fejleményeivel összhangban a teljes bruttó energiafogyasztáson belül a megújuló energiaforrások aránya 2020-ban elérheti a 21%-ot, ha az utóbbi évek erőfeszítései nem hagynak alább.

A megújuló energiaforrásból előállított energia részaránya a teljes bruttó energia-fogyasztáson belül az Unióban 2000–2020 között

Források: Európai Bizottság, az Európai Bizottság megbízásából készült tanulmány

Összegzés: A jelenlegi fejlemények és szakpolitikák alapján a megújuló energiaforrásból előállított energia részaránya a teljes bruttó energiafogyasztáson belül 2020-ra elérheti a 20,9%-ot az Unióban.

[3] Az Európai Bizottság megbízásából készült tanulmány.
[4] EurObserv'ER.

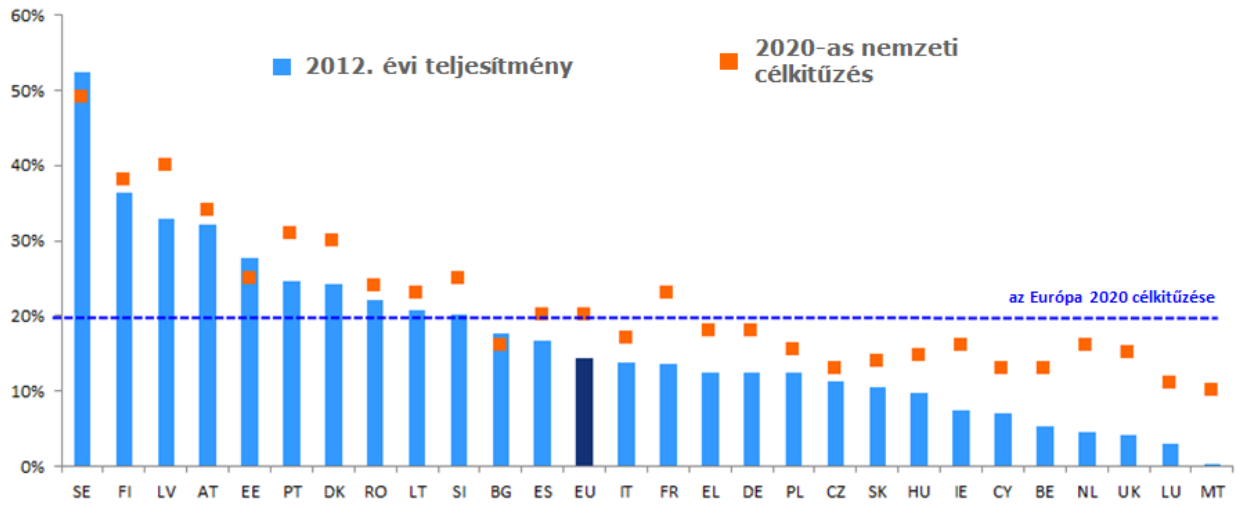
2. Aktuális helyzet és előrehaladás nemzeti szinten

Általában véve előrelépés tapasztalható, ugyanakkor a tagállamok részéről további erőfeszítésekre van szükség. A nemzeti célkitűzések a Málta esetében mért 10 %-tól a Svédország esetében mért 49 %-ig terjednek. Általánosságban 2005-óta minden tagállam fokozta a megújuló energiaforrások igénybevételét, azonban csupán három tagállam: Svédország, Észtország és Bulgária érte el nemzeti célkitűzéseit. Finnország, Ausztria és a Cseh Köztársaság nagyon közel állnak célkitűzéseik teljesítéséhez. Franciaországot és az Egyesült Királyságot mintegy 10 százalékpont választja el a kitűzött céljaik elérésétől.

Az eredmények időbeli alakulását tekintve, a legjobban teljesítő csoportot Svédország, Ausztria és Észtország alkotják: 2005 óta ezek az országok érték el a legnagyobb előrelépést, emellett nagy arányban veszik igénybe a megújuló energiaforrásokat. Málta, Luxemburg, Belgium, az Egyesült Királyság, Hollandia és Franciaország teljesítménye alacsony, és csupán mérsékelt előrehaladást értek el 2005 óta. Az Unión belüli eltérések tekintetében 2005 óta nőtt az országok közötti különbség: 2012-re 40,4 százalékpontról 52,1 százalékpontra emelkedett; az értékek a Málta esetében mért 0,3 %-tól a Svédország esetében mért 52,4 %-ig terjednek.

A megújuló energiaforrásból előállított energia részaránya az Unió tagállamaiban

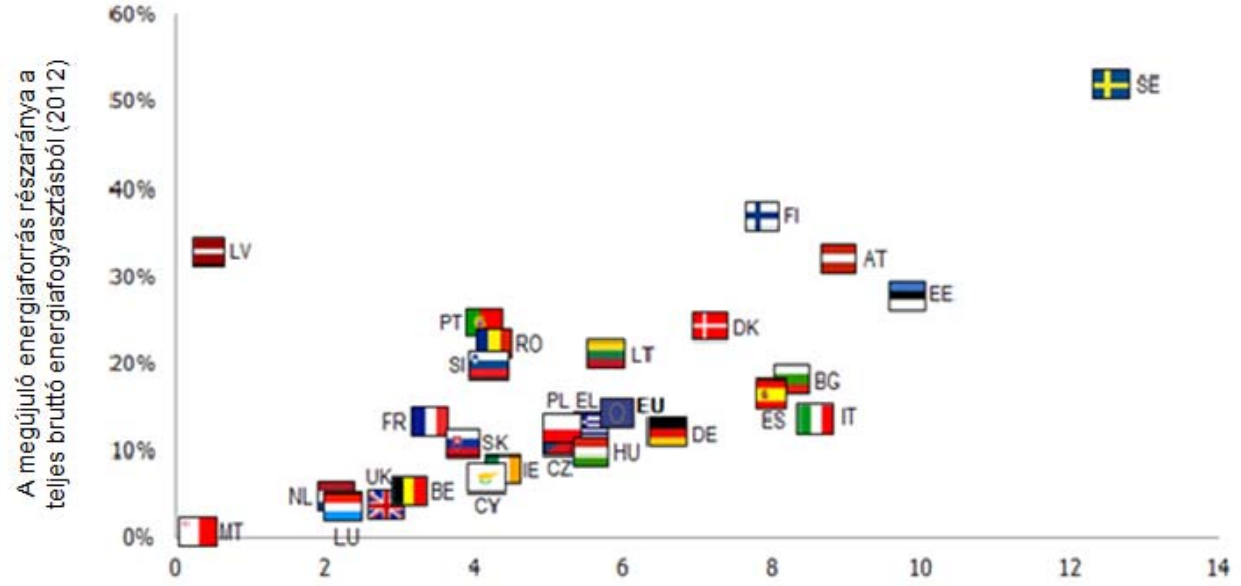
(A teljes bruttó energiafogyasztás %-ában)

Források: European Commission, EurObserv'ER

Összegzés: 2012-ben az Unióban a megújuló energiaforrásból előállított energia részaránya az energiafogyasztáson belül 14,4 % volt, a 2020-ra kitűzött cél: 20 %.

A 2012. évi helyzet és a 2005 óta tett előrehaladás, országonként

Előrehaladás 2005–2012 között (változás százalékpontban)

Források: European Commission, EurObserv'ER

Összegzés: A megújuló energiaforrásból előállított energia részaránya a teljes energiafogyasztáson belül 2005–2012 között 5,9 százalékponttal növekedett az Unióban (vízszintes tengely), és 2012-ben elérte a 14,4 %-ot (függőleges tengely).

AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA ÉGHAJLATTAL ÉS ENERGIÁVAL KAPCSOLATOS CÉLKITŰZÉSE (3)

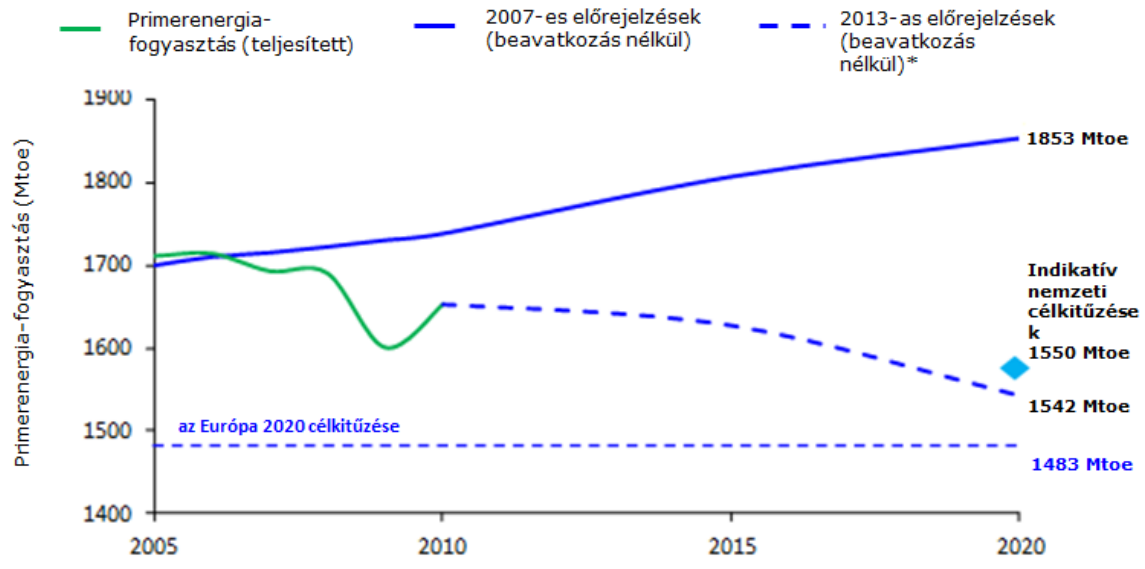
AZ ENERGIAHATÉKONYSÁG 20 %-KAL TÖRTÉNŐ NÖVELÉSE

1. Aktuális helyzet uniós szinten

Az energiahatékonyság tekintetében az elmúlt időben sikerült elérni bizonyos előrehaladást, de ezt a következő években meg kell szilárdítani ahhoz, hogy teljesíthető legyen az Európa 2020 stratégia azon célkitűzése, hogy az energiahatékonyságot 20 %-kal növelje, ami 1 483 Mtoe primerenergia-fogyasztásnak felel meg[5]**.** 2000–2006 között a primerenergia-fogyasztás folyamatosan emelkedett, a 2000. évi 1 617,8 Mtoe-ról a 2006-ban mért 1 711,6 Mtoe csúcsértékre. 2007-től, azaz a válság kibontakozásától kezdve szinte megszakítás nélkül csökkent a primerenergia-fogyasztás (2012-re 1 583,5 Mtoe). Az üvegházhatást okozó gázok tekintetében 2010-ben az ideiglenes fellendülés eredményeként valamelyest élénkült a primerenergia-fogyasztás. A primerenergia-fogyasztás említett visszaesése nagyrészt a gazdasági tevékenység válság által generált szűkülésével magyarázható. Ugyanakkor történt néhány strukturális változás is. A 2020-re kitűzött cél elérése azt jelentené, hogy a primerenergia-fogyasztást további 6,3 %-kal kell csökkenteni 2020-ig.

A legfrissebb fejlemények alapján további erőfeszítésekre van szükség az energiahatékonysági célkitűzések eléréséhez. A primerenergia-fogyasztás közelmúltbeli csökkentését fokozni kell, továbbá az energiafogyasztási minták hosszú távú megváltoztatása által meg kell szilárdítani. Általában véve megállapítható, hogy a válság kihatott a primerenergia-fogyasztásra. Ezért kérdés, hogy a legutóbbi, ösztönző fejlemények, illetőleg a ciklikus és strukturális tényezők hatása mennyiben bizonyul tartósnak. További intézkedések vannak kilátásban az összes ágazatban, és különösen a közlekedés terén, ahol eddig csupán kis előrehaladást sikerült elérni.

Primerenergia-fogyasztás az Unióban, 2005–2020

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: Az Unió primerenergia-fogyasztása 2020-ig elérheti a 1 542 Mtoe-t.

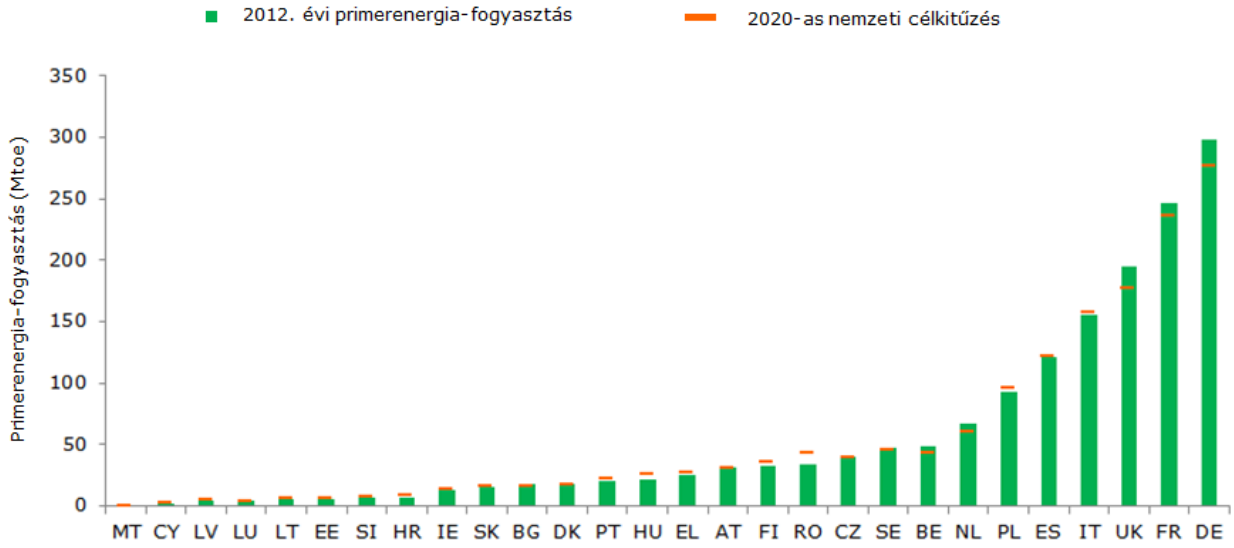
** A 2013-as előrejelzések (szabályozás nélküli forgatókönyv) a jelenlegi szakpolitikákat alapul véve készültek.*

[5] A végsőenergia-fogyasztással szemben a primerenergia-fogyasztás azt az energiát jelenti, amelyet semmiféle átalakítási vagy feldolgozási eljárásnak nem vetettek alá.

2. Aktuális helyzet és előrehaladás nemzeti szinten

Az energiahatékonyság terén elért eredmények vegyes képet mutatnak. Az energiahatékonysági irányelv[6] meghatározza az európai szintű energiahatékonysági célkitűzést, és előírja a tagállamoknak, hogy határozzanak meg 2020-ig elérendő indikatív nemzeti célkitűzéseket. Az összehasonlíthatóság érdekében ezeket a célkitűzéseket a primer- és a végsőenergia-fogyasztásra kell meghatározni. Összességében elmondható, hogy 2012-ben Ciprus, Észtország, Finnország, Görögország, Horvátország, Magyarország, Írország, Litvánia, Lettország, Portugália, Románia, Szlovákia, Luxemburg, Lengyelország, Spanyolország, Olaszország és Szlovénia primerenergia-fogyasztása elmaradt a meghatározott indikatív nemzeti célkitűzésektől.

Primerenergia-fogyasztás az Unió tagállamaiban

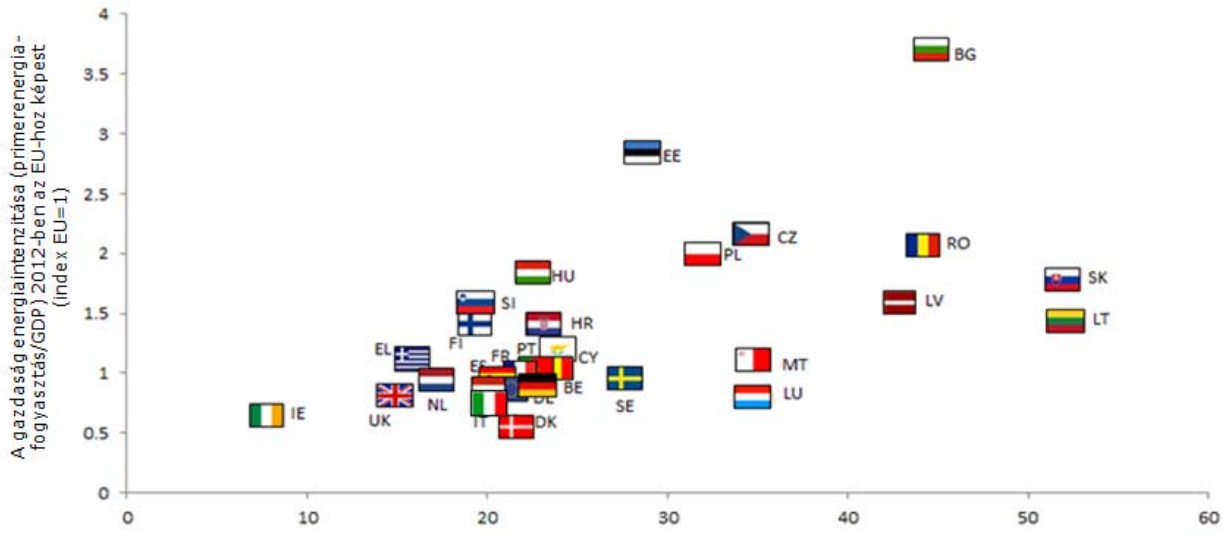
Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: 2012-re 17 tagállam elérte az energiahatékonyságra vonatkozó indikatív nemzeti célkitűzését.

[6] HL L 315., 2012. november 14.

Az energiaintenzitás[7] **– a GDP arányában kifejezett primerenergia-fogyasztás mennyisége – 2005–2011 között valamennyi tagállamban nőtt**. Összességében véve a legnagyobb energiaintenzitású országok érték el a legnagyobb csökkenést. Ez a csökkenés mérsékeltebb volt az alacsonyabb energiaintenzitású tagállamok esetében.

A 2012. évi helyzet és a 2005 óta tett előrehaladás, országonként

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: 2012-ben az energiaintenzitás és az előrelépés terén a legtöbb tagállam nagyjából elérte az uniós átlagot.

[7] Az energiaintenzitási mutató a gazdaság ipari szerkezetétől függ, és ezért nem jelent a tagállamok energiahatékonyságára vonatkozó pontos mutatót.

AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA OKTATÁSSAL KAPCSOLATOS CÉLKITŰZÉSE (1)

A KORAI ISKOLAELHAGYÓK ARÁNYÁNAK 10% ALÁ CSÖKKENTÉSE

1. Aktuális helyzet uniós szinten

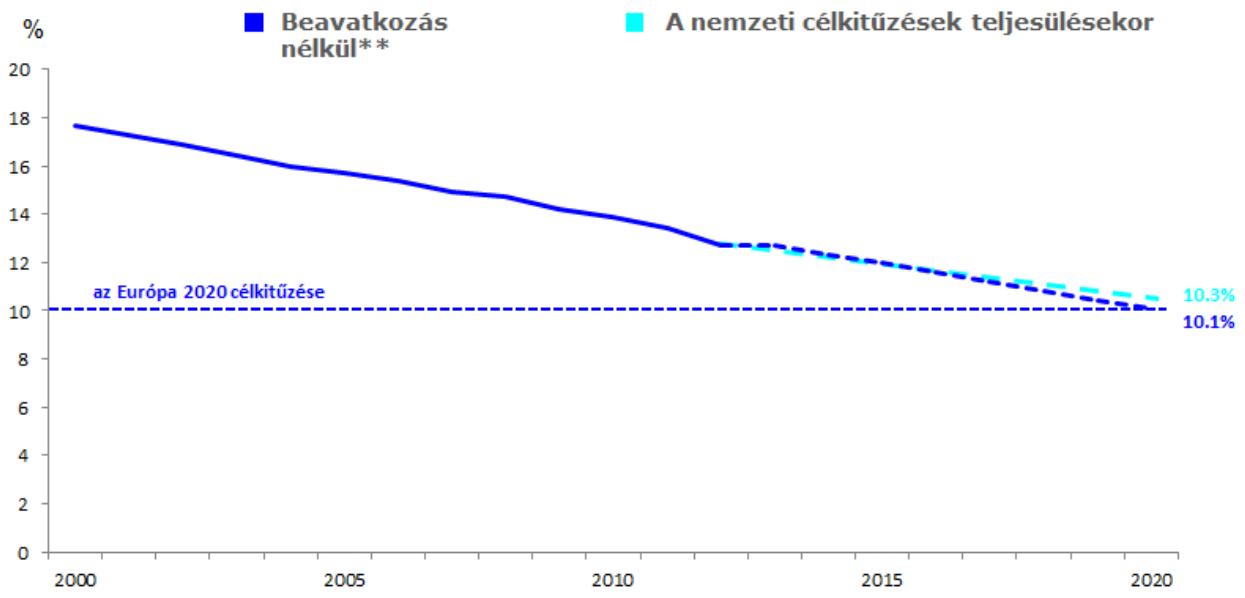
A korai iskolaelhagyás tekintetében pozitív lépések történtek: a korai iskolaelhagyók aránya 2000 óta folyamatosan csökken, ugyanakkor az arány továbbra is 10 %-kal meghaladja az Európa 2020 stratégiában meghatározott célkitűzést. Az EU arra törekszik, hogy 2020-ra a 18–24 év közötti korai iskolaelhagyók (vagyis az oktatásban, képzésben nem részesülő, legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkezők) aránya 10 % alá csökkenjen. Ez a mutató 2000 óta folyamatosan csökken: a 2000-ben mért 17 %-ról[8] 2005-ben 15,7 %-ra, majd 2012-ben 12,7 %-ra esett vissza az Unióban. Ez azonban továbbra is 2,7 százalékponttal magasabb az Európa 2020 stratégiában kitűzött célnál. Az említett pozitív teljesítmény részben a válság hatására következett be: a romló foglalkoztatási feltételek és kilátások, amelyek elsősorban a fiatalokat érintették, arra ösztönözték őket, hogy maradjanak tovább az oktatási és képzési rendszerben.

Az Európa 2020 stratégia korai iskolaelhagyókra vonatkozó célkitűzése 2020-ig teljesíthető. Az Európa 2020 stratégia a korai iskolaelhagyók aránya csökkentésére vonatkozó célkitűzésének teljesítése ugyan valószínűnek tűnik, de még nem vehető biztosra. A korai iskolaelhagyásnak a válság miatti, nemrégiben bekövetkezett csökkenése, továbbá a demográfiai előrejelzések kétségessé teszi, hogy az Unió képes lesz-e 2020-ra 10 % alá csökkenteni a korai iskolaelhagyók arányát. A cél eléréséhez fenntartott, de még inkább fokozott uniós és tagállami erőfeszítésekre van szükség.

[8] Az EU27-re vonatkozó adat.

Korai iskolaelhagyók az Unióban 2000-ben*, 2012-ben és 2020-ban

(azon 18–24 év közöttiek, akik legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkeznek és további oktatásban vagy képzésben nem részesülnek)

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: a jelenlegi kötelezettségvállalások alapján a korai iskolaelhagyók aránya az EU-ban 2020-ig 10,1%-ra csökkenhet.

** 2000-ben és 2001-ben: Az EU27-re vonatkozó adat.*

*** Az aktuális helyzet a 2000–2012-es fejlemények kivetítésének felel meg.*

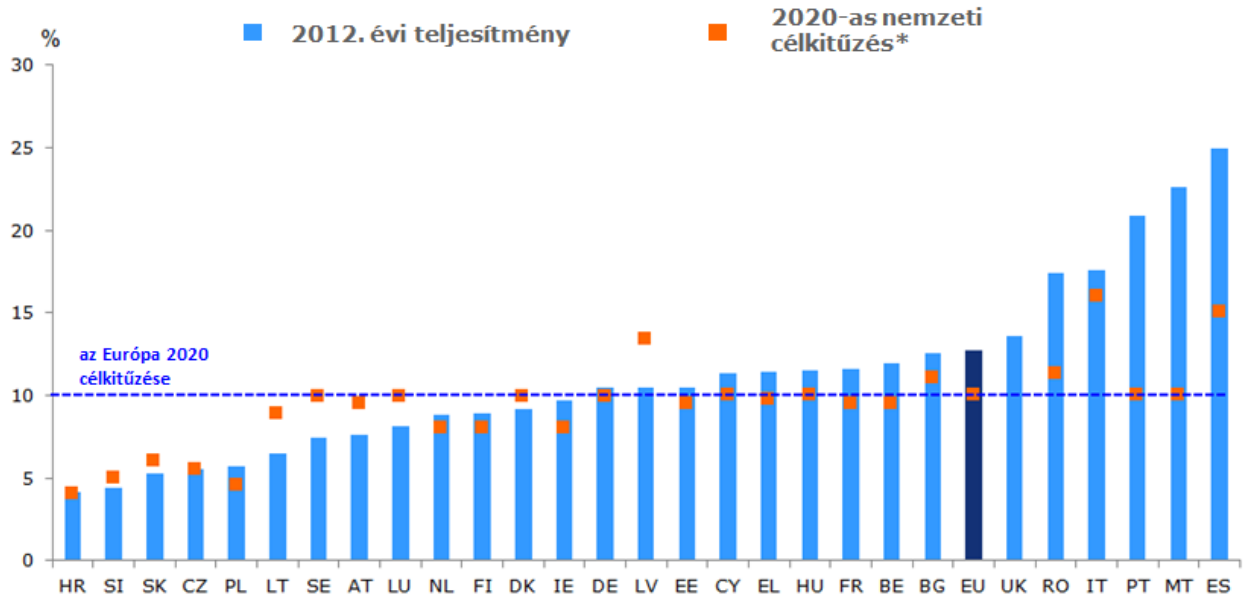
2. Aktuális helyzet és előrehaladás nemzeti szinten

A korai iskolaelhagyás csökkentését illető tagállami törekvések eltérőek. A 4 %-tól (Horvátország) 16 %-ig (Olaszország) terjedő nemzeti célkitűzésekből látható, hogy a tagállami törekvések szintje eltérő, ami többé-kevésbé megnehezíti a célkitűzés elérését. 2012-ben 9 tagállam – Dánia, Szlovénia, a Cseh Köztársaság, Svédország, Luxemburg, Ausztria, Lettország, Litvánia és Szlovákia – már elérte a saját maga elé kitűzött célt, jóllehet, a felsorolt országok némelyike a többi tagállamnál kevésbé ambiciózus célokat határozott meg. Horvátország, Németország, Hollandia és Finnország szintén közelítenek a kitűzött célokhoz, míg Spanyolország, Portugália, Málta és Románia továbbra is messze elmaradnak célkitűzéseiktől. Ez részben azzal magyarázható, hogy ezek az országok meglehetősen nagyra törő célokat tűztek ki.

Az eredmények időbeli alakulását tekintve az országokat négy nagy csoportra lehet bontani: egyes tagállamokban, mint például Spanyolországban, Romániában és Olaszországban magas a korai iskolaelhagyók aránya és viszonylag lassú az előrehaladás. Portugália és Málta tekintetében is magas a korai iskolaelhagyók aránya, ugyanakkor az említett országok 2000 óta jelentős előrehaladást könyvelhetnek el. A skála másik végén jól teljesítő, de 2000 óta csupán mérsékelt előrehaladást elért országok helyezkednek el – Luxemburg és Horvátország esetében a korai iskolaelhagyók aránya 2000–2012 között még növekedett is. Dánia és Litvánia teljesítménye a legkiemelkedőbb: a korai iskolaelagyók eleve alacsony aránya mellett a két ország ráadásul még jelentős előrehaladást is elért 2000 óta. A legutóbbi előrejelzések szerint 2020-ig – Spanyolország, Portugália és Románia kivételével – a tagállamok többsége valószínűleg eléri kitűzött céljait.

Korai iskolaelhagyók az Unió tagállamaiban

(azon 18–24 év közöttiek, akik legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkeznek és további oktatásban vagy képzésben nem részesülnek)

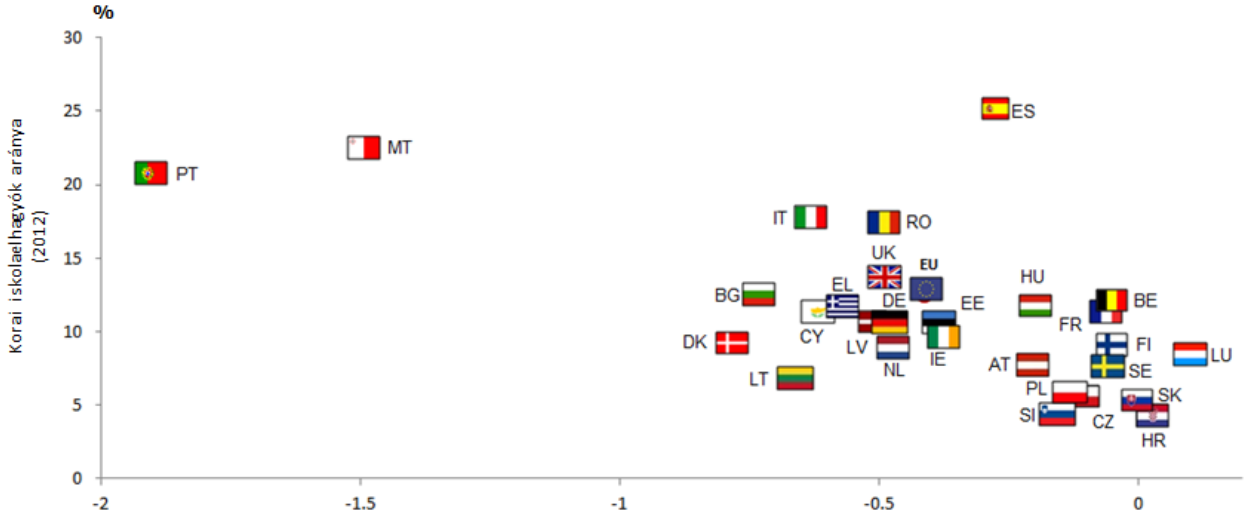

Forrás: Európai Bizottság

Összegezve: Az Unióban a korai iskolaelhagyók száma átlagosan 12,7 % volt 2012-ben, a 2020-ra kitűzött cél: 10 %.

** EU28, DK, DE, LU és SE: <10%; LT: <9%; SK: <6%. UK nem határozott meg célkitűzést.*

A 2012. évi helyzet és a 2000* óta tett előrelépés tagállamonként

A korai iskolaelhagyók arányának éves változása százalékpontban (2000–2012)

Forrás: Európai Bizottság

Összegezve: a korai iskolaelhagyók aránya 2002–2012 között évente 0,4 százalékponttal csökkent az Unióban (vízszintes tengely), és 2012-ben 12,7 %-ot ért el (függőleges tengely).

** EU: 2002–2012*

Az Unión belül a korai iskolaelhagyás terén fennálló különbségek fokozatosan csökkennek. 2000–2012 között több mint felére esett vissza a különbség a legalacsonyabb és a legmagasabb korai iskolaelhagyásra vonatkozó arány között. A Svédországban mért legalacsonyabb, 7,3 %-os, és a Máltán mért legmagasabb, 54,2 %-os, arány között 2000-ben 46,9 százalékpont volt a különbség. 2012-ben ez a szám 20,7 százalékpontra csökkent, amely a Horvátországban mért legalacsonyabb, 4,2 %-os, és Spanyolországban mért legmagasabb, 24,9 %-os arány közötti különbségből adódott. Összességében véve a dél-európai országokban a legnagyobb a korai iskolaelhagyók aránya, míg az észak- és kelet-európai országok többségében – ellentétben a dél-európai térségekkel – alacsony ez az arány.

AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA OKTATÁSSAL KAPCSOLATOS CÉLKITŰZÉSE (2)

A FELSŐOKTATÁSI VÉGZETTSÉGGEL RENDELKEZŐK ARÁNYÁNAK LEGALÁBB 40 %-RA NÖVELÉSE A 30–34 ÉVES KOROSZTÁLY KÖRÉBEN

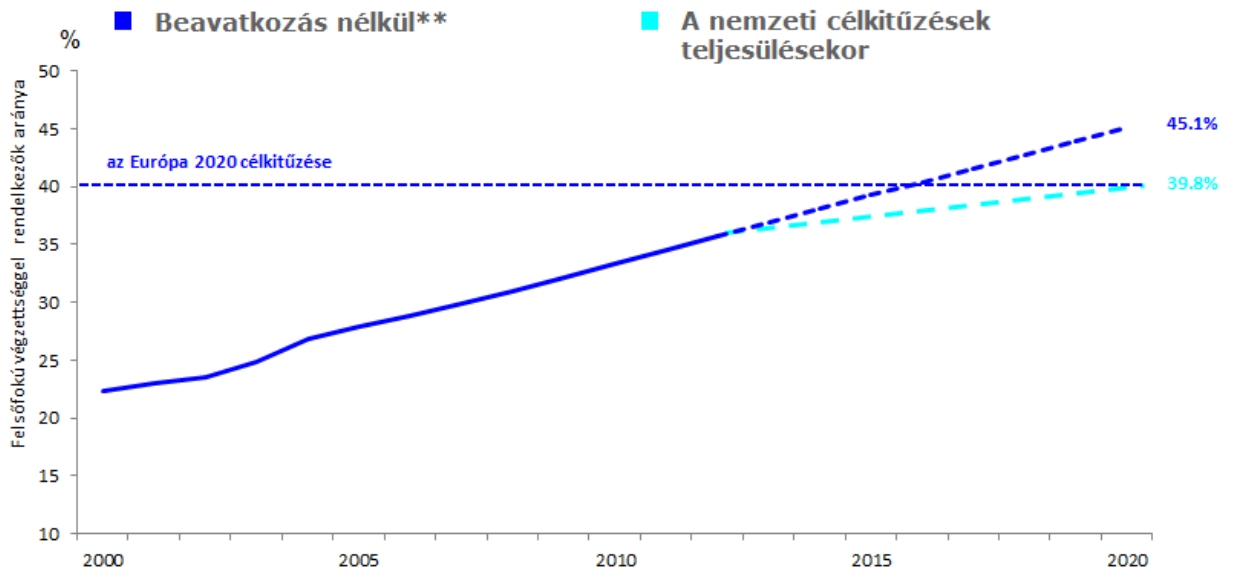
1. Aktuális helyzet uniós szinten

Számottevő előrelépés történt az Európa 2020 stratégiában a felsőfokú (vagy egyenértékű) végzettség megszerzésére meghatározott 40%-os célszám elérése terén, és továbbra is ennek megvalósítására kell törekedni. Az oktatáshoz kapcsolódó második mutató a 30–34 év közötti fiatalok körében 40%-ra szeretné növelni a felsőfokú (vagy egyenértékű) végzettséggel rendelkezők arányát. A 2000-ben mért 22,4%-ot[9] 2005-ben 27,9%, 2012-ben pedig 35,7% követte, ami 12 év alatt 13,3 százalékpontos növekedést jelent. Az EU tehát jelentős mértékben megközelítette kitűzött célját és a felsőfokú végzettségűek száma gyors mértékben emelkedett. A jelenlegi uniós teljesítményt csupán 4,3 százalékpont választja el az Európa 2020 stratégia 40%-os célkitűzésétől.

Az Európa 2020 stratégia felsőfokú végzettségi arányra vonatkozó célkitűzése elérhető 2020-ig. A legújabb – jelentős előrelépést jelentő –fejlemények alapján, és feltéve, hogy az eddig trend folytatódik, jó esély van arra, hogy a felsőfokú (vagy azzal egyenértékű) végzettségi arányra vonatkozó célkitűzés elérhető lesz.

Felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya az EU-ban, 2000–2020*

(felsőfokú végzettséggel rendelkezők %-a a 30–34 éves korosztály körében – ISCED 5. és 6. szint)

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: a jelenlegi kötelezettségvállalások alapján a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya az EU-ban 2020-ig 45,1%-ra emelkedhet.

** 2000–2001: az EU27-re vonatkozó adat.*

*** A beavatkozás nélküli helyzet a 2000-2012-es fejlemények kivetítésének felel meg.*

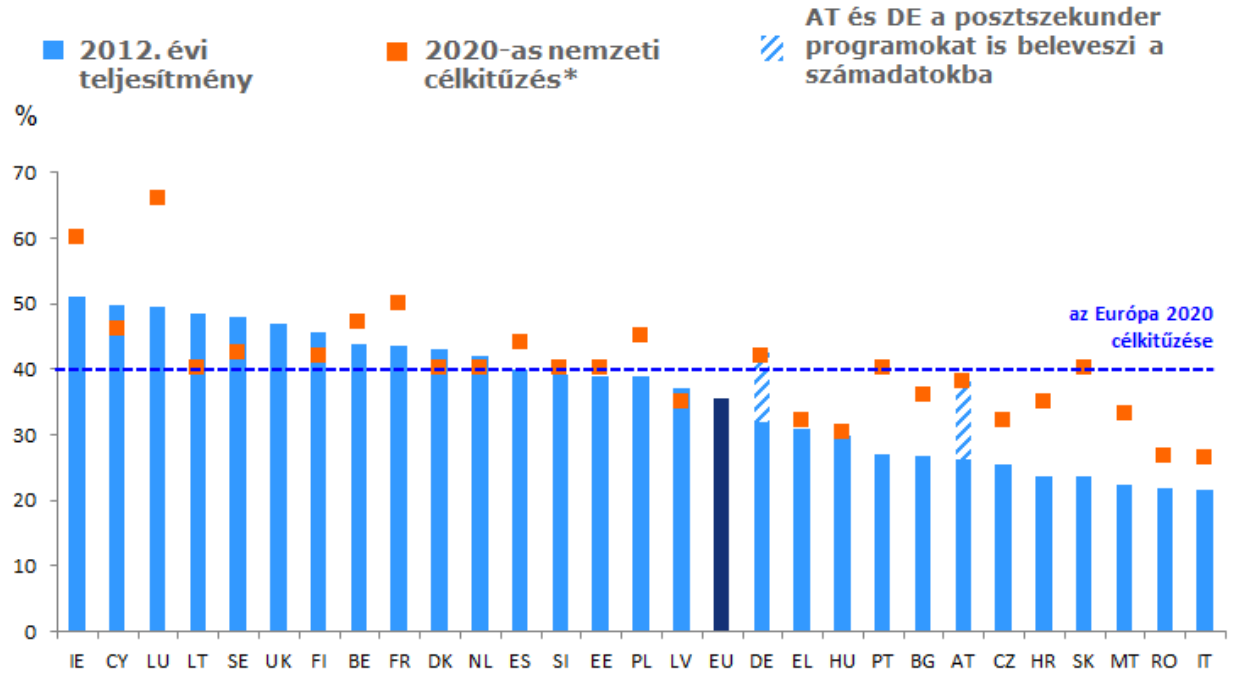
[9] Az EU27-re vonatkozó adat.

2. Aktuális helyzet és előrehaladás nemzeti szinten

Jelentős előrelépés történt a felsőfokú (vagy egyenértékű) végzettséggel rendelkezők arányának javítása terén, bár egyes tagállamok törekvőbbek, mint mások. A tagállami törekvések eltérő szintjeit tükrözi, hogy a nemzeti célkitűzések az olaszországi 26–27% és az írországi 60% között mozognak. 2012-ben 9 tagállam – Lettország, Hollandia, Dánia, Finnország, Svédország, Litvánia, Ciprus, Németország és Ausztria[10] – már elérte célkitűzéseit. Őket Magyarország, Szlovénia és Észtország követi szorosan, akik nagyon közel állnak célkitűzéseik eléréséhez. Málta, Szlovákia, Luxemburg, Portugália és Horvátország áll a legmesszebb ezek megvalósításától, Írország pedig szintén 9 százalékpontra van lemaradva célkitűzésétől. Ezen országok némelyike – például Szlovákia, Portugália, Írország és Luxemburg – ambiciózus célkitűzéseket határoztak meg (40%, 60%, illetve 66%), szemben például Olaszország kevésbé nagyratörő 26%-ával. Az elmúlt évtized során elért előrelépést illetően az országok négy csoportba oszthatók: egyes tagállamokra – név szerint Bulgáriára, Görögországra, Horvátországra, Ausztriára, Olaszországra, a Cseh Köztársaságra és Romániára – mind a felsőfokú végzettséggel rendelkezők alacsony rátája, mind pedig a 2000 óta tett csekély előrelépés jellemző. Az alacsony teljesítmény ellenére más országok jelentős előrelépést értek el 2000 óta. Különösen ez a helyzet Portugália és Magyarország esetében. A felsőfokú végzettség megszerzése tekintetében a jobban teljesítő tagállamok között lassú az előrelépés Finnországban, Belgiumban és Spanyolországban, a jelentős előrelépést elért Luxemburgtól, Litvániától, Írországtól és Svédországtól eltérően. Ami a 2020-as előrejelzéseket illeti, a legtöbb tagállam – Málta, Portugália és Szlovákia kivételével – várhatóan eléri célkitűzését.

Felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya az EU tagállamaiban

(felsőfokú végzettséggel rendelkezők a 30–34 éves korosztály körében – ISCED 5. és 6. szint)

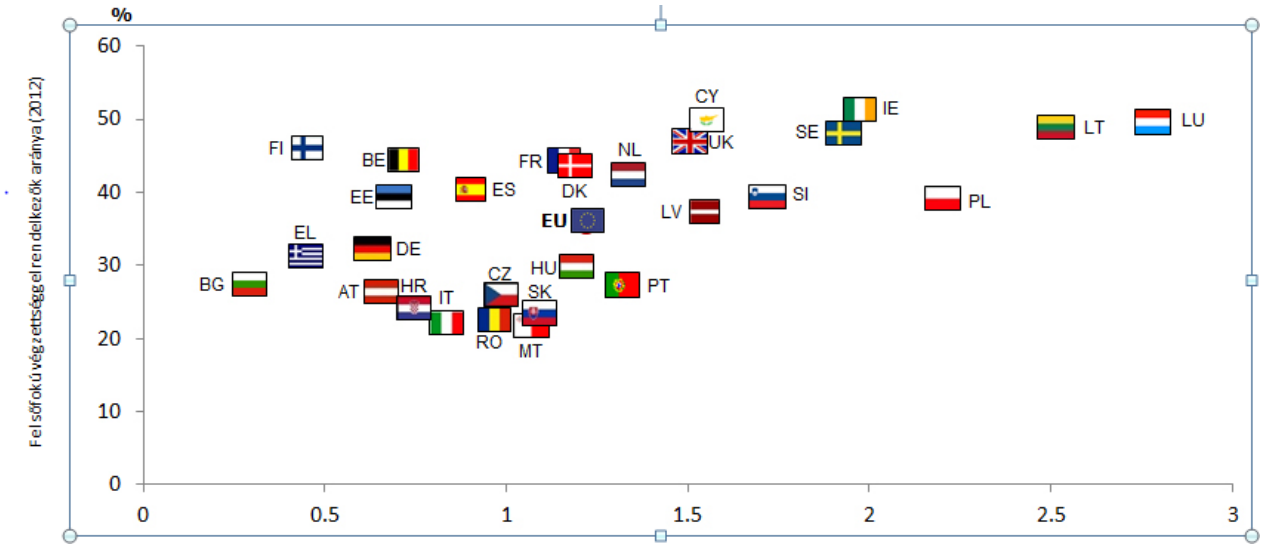
Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 35,7%-on állt az EU-ban 2012-ben, a 2020-as 40%-os célkitűzéssel szemben.

** EU28, DK: legalább 40%; DE: 42%, ideértve az ISCED 4. szintet; IT: 26–27 % (26,5 % feltételezett); LV: 34–36 % (35 % feltételezett); NL: több mint 40%; AT: 38 %, ideértve az ISCED 4/4a. szintet; SE: 40–45 % (42,5 % feltételezett); UK nem állapított meg célkitűzést; FI: 42% (szűkebb definíció); FR: 17–33 éves korosztály*

[10] Meg kell jegyezni, hogy Németország és Ausztria célkitűzései eltérnek a többi tagállaméitól, mivel posztszekunder végzettséget is magukban foglalnak.

A 2012. évi helyzet és a 2000 óta tett előrehaladás tagállamonkénti* ismertetése

Százalékpontos éves változás a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányában (2000–2012)

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: 2000 óta az EU-ban évente több mint 1 százalékponttal emelkedett a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya (vízszintes tengely), és 2012-ben 35,7%-ot ért el (függőleges tengely).

**2000: az EU27-re vonatkozó adat.*

Az országon belüli teljesítmény változatos képet mutat az EU-ban. Összességében Észak-Európában a legmagasabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők szintje, amelyet az egyes országok regionális teljesítménye is tükröz. A felsőfokú eredmények közötti nagy szakadék, amely 35,2 százalékpontot is elért a leggyengébb teljesítményű Málta és a legjobban teljesítő Litvánia között 2000-ben, az évek során zsugorodott, 2012-ben 29,4 százalékpontra csökkent. Olaszországban a legalacsonyabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 21,7%-kal, míg Írország teljesít ezen a téren a legjobban, 51,1%-kal. A regionális eredmények országokon belüli eltéréseket mutatnak néhány helyen, elsősorban Spanyolországban és Németországban. Ezen túlmenően az egyes tagállamok eltérő szintű törekvései szintén befolyásolják a regionális teljesítményt; egyes tagállamok nagyszámú jól teljesítő régiót tudnak felmutatni, még ha ezek a nemzeti célkitűzés alatt is maradnak.

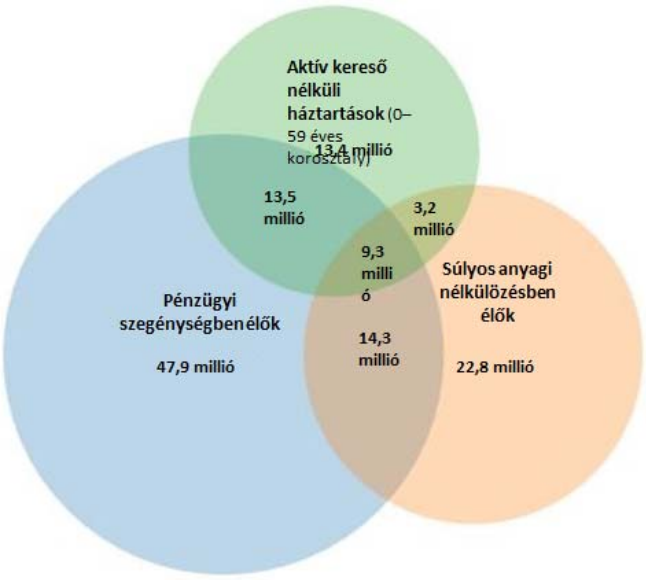
AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA SZEGÉNYSÉGGEL ÉS TÁRSADALMI KIREKESZTETTSÉGGEL KAPCSOLATOS CÉLKITŰZÉSE

LEGALÁBB 20 MILLIÓ EMBER KIEMELÉSE A SZEGÉNYSÉGBŐL VAGY A TÁRSADALMI KIREKESZTETTSÉGBŐL

1. Aktuális helyzet uniós szinten

A válság társadalmi hatása jelentős volt, a szegénységnek vagy társadalmi kirekesztettségnek kitett emberek száma megnőtt, aláásva az előrelépést az Európa 2020 stratégia azon célkitűzése irányába, hogy megvalósuljon legalább 20 millió ember szegénységből vagy társadalmi kirekesztettségből való kiemelkedése. Az EU által meghatározott célkitűzés megfelel annak a helyzetnek, miszerint 2020-ban 96,4 millió ember él szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben.[11] Amikor a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők számáról esik szó, a mutató magában foglalja a három típusú szegénység – vagyis a jövedelmi szegénység (társadalmi transzfer után a szegénységi küszöb alatt élők[12]), a materiális szegénység (súlyos anyagi nélkülözésben élők[13]) és az alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő emberek[14] – legalább egyike által érintett emberek számát.

A szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők az EU-ban, 2012

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: a szegénység mérésének három eltérő módjára alapozva összesen 124,2 millió ember élt szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben 2012-ben az EU-ban (közülük 9,3 millió ember tartozott mindhárom csoportba).

[11] 2008 mint bázisév használatával.

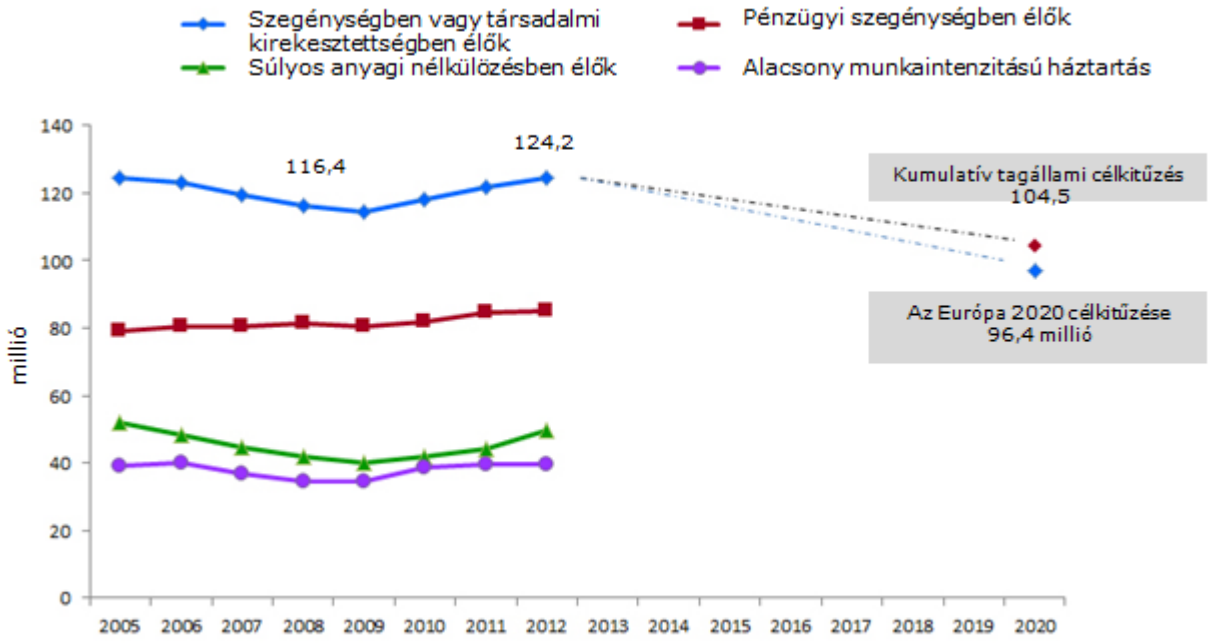
[12] „A szegénységi küszöb alatti emberek azok a személyek, akiknek rendelkezésre álló ekvivalens jövedelme nem éri el a nemzeti medián ekvivalens jövedelem 60 %-át a szociális transzferekkel együtt.” Forrás: Európai Bizottság.

[13] „A súlyos anyagi nélkülözésben élő személyek azok a személyek, akik a források hiánya miatt nagyon nehéz körülmények között élnek, és a kilenc alábbi problémából legalább négy jellemző rájuk: nem engedhetik meg maguknak i. a lakbér vagy a közüzemi számlák kifizetését; ii. a lakás megfelelő fűtését; iii. a váratlan kiadások fedezését; iv. azt, hogy legalább minden második napon húst vagy halat fogyasszanak vagy ezzel egyenértékű fehérjeforráshoz jussanak; v. az évi egyhetes, nem otthon töltött nyaralást; vi. az autót; vii. a mosógépet; viii. a színes televíziót; és/vagy ix. a telefont.” Forrás: Európai Bizottság.

[14] „A nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élő személyek azok a 0 és 59 év közötti életkorú személyek, akik nem tanulók és olyan háztartásban élnek, ahol a munkaképes korú felnőttek az előző évben teljes munkapotenciáljuk kevesebb mint 20 %-át töltötték munkával.” Forrás: Európai Bizottság.

A válság erőteljes hatását figyelembe véve az Európa 2020 stratégia szegénységgel kapcsolatos célkitűzése elérhetetlennek tűnik. A 2009-es évig folyamatos csökkenés volt tapasztalható a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő emberek számában. A legalacsonyabb szint 2009-ben következett be 114 millió szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő emberrel[15], szemben a 2005-ös több mint 124 millióval.[16] Ugyanakkor a válság ezeket a pozitív fejleményeket kioltotta és az EU28 összesített értékeinek emelkedéséhez vezetett, ennek következtében a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők száma a 2010-es 118 millióról 2011-re több mint 121 millióra, majd 2012-en több mint 124 millióra emelkedett. A pénzügyi szegénység érinti a legtöbb embert, és a súlyos anyagi nélkülözésben élők száma emelkedett a leggyorsabb ütemben, 2010 óta 7,1 millióval. A friss trendekre és legújabb számításokra alapozva az Unió célkitűzése, hogy a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők számát 2020-ra 96,4 millióra csökkentse, nem valószínű, hogy megvalósul, és a mutató közelebb eshet a 100 millióhoz.

A szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők, valamint az almutatók, 2005–2020*

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: 2012-ben 124 millió ember élt szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben az EU-ban, ami 28 millióval több mint az Európa 2020 célkitűzése.

**2005–2009: az EU27-re vonatkozó adat, 2010–2012: az EU28-ra vonatkozó adat. A 2020-as 96,4 milliós célkitűzés az EU27 2008-as adatának (116,4) felel meg, mínusz az a 20 millió ember, akiket az EU szeretne kiemelni a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségből. HR a célkitűzés kiszámításában nem szerepelt.*

[15] Az EU27-re vonatkozó adat.
[16] Az EU27-re vonatkozó adat.

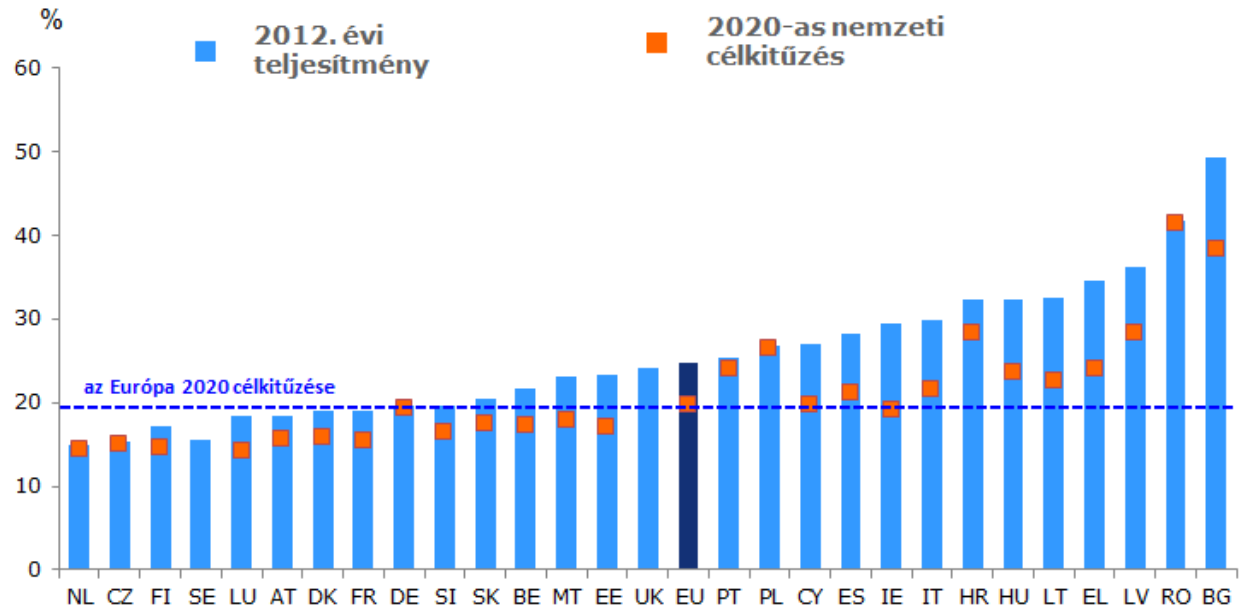
2. Aktuális helyzet és előrehaladás nemzeti szinten

A válság következményeként a szegénység és a társadalmi kirekesztettség visszaszorítása nagyon korlátozottan haladt előre. A 20 millió megcélzott emberhez viszonyítva, akiket az EU szeretne kiemelni a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségből, az összesített nemzeti célkitűzések kevésbé ambiciózusak és a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők számát összesen körülbelül 12 millióval csökkentenék. A válság eredményeként a legtöbb tagállamban nőtt a szegénység és a társadalmi kirekesztettség veszélye. Ezért 2012-ben csak két ország – Németország és Lettország – érte el célkitűzését.[17] Lengyelország nagyon közel áll a célkitűzése eléréséhez, továbbá Bulgária, Litvánia, a Cseh Köztársaság és Finnország halad a jó irányba. Olaszország, Magyarország, Görögország és Spanyolország áll a legtávolabb célkitűzéseik elérésétől.

A tagállamok közötti különbségek fokozódnak. A válság nem azonos mértékben vagy azonos intenzitással érintette az összes tagállamot, és felerősítette a tagállamok közötti különbségeket. 2008-ban a két szélső érték – nevezetesen Hollandia, ahol a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők a népesség 14,9%-át jelentik, és Bulgária, ahol ez az arány 44,8% – közötti különbség közel 30 százalékpont volt. Ez a szakadék 34,3 százalékpontra emelkedett 2012-re, Hollandia 15%-a és Bulgária 49,3%-a között.

A szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők az uniós tagállamokban*

(a népesség %-ában)

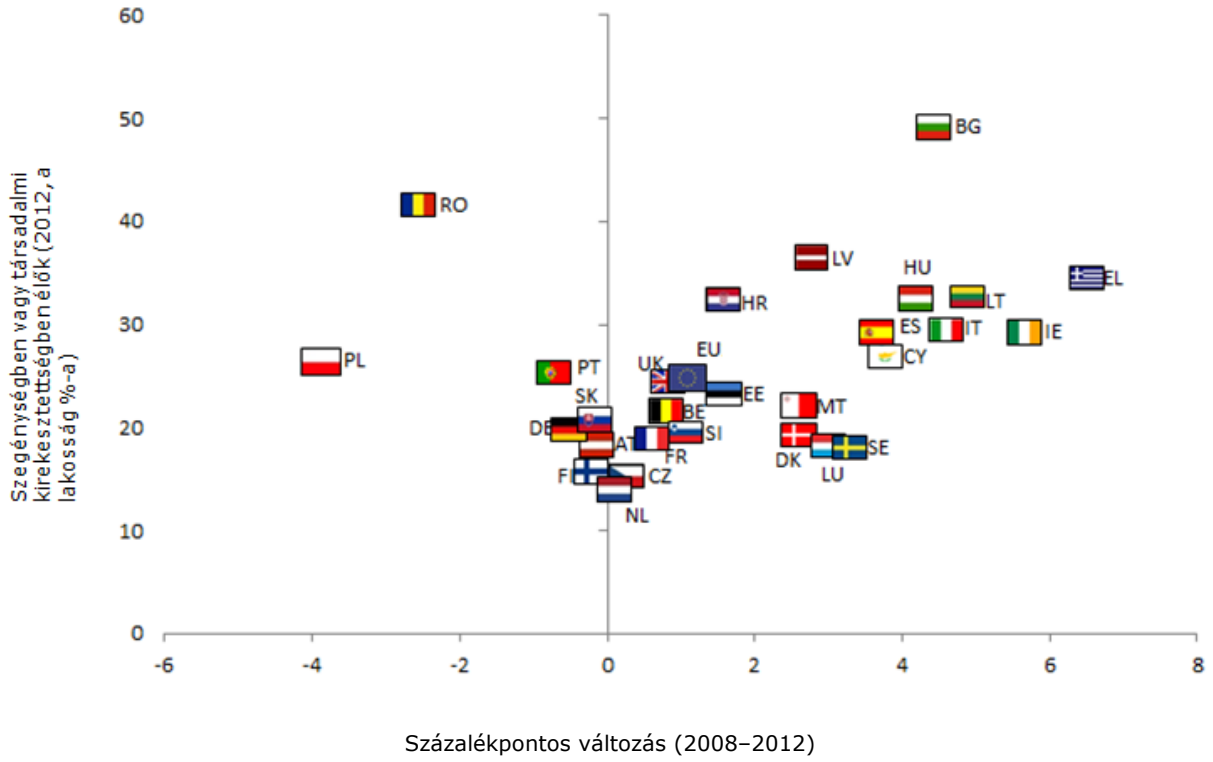
Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: 2012-ben a népesség 24,8%-a élt szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben az EU-ban, ami körülbelül 5 százalékponttal haladja meg az Európa 2020 stratégia célkitűzését.

**A 2020-as célkitűzés a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők arányát jelenti abban az esetben, ha a 2020-as célkitűzés megvalósul – UK, SE nem tartozik bele nemzeti célkitűzéseik sajátosságai miatt; IE: 2011.*

[17] Ezek az országok elérték nemzeti célkitűzéseiket, amelyeket nem a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők vonatkozásában határoztak meg.

A 2012. évi helyzet és a 2008 óta tett előrehaladás tagállamonkénti ismertetése

Százalékpontos változás (2008–2012)

Forrás: Európai Bizottság

Összegzés: a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők aránya a népességben több mint 1 százalékponttal emelkedett 2008 és 2012 között (vízszintes tengely), és 2012-ben a népesség 24,8%-át érte el (függőleges tengely).

2008: az EU27-re vonatkozó adat.

III. melléklet A kiemelt kezdeményezések aktuális helyzete

„ÚJ KÉSZSÉGEK ÉS MUNKAHELYEK MENETRENDJE" KIEMELT KEZDEMÉNYEZÉS

1. A kiemelt kezdeményezés célkitűzése

Az **„Új készségek és munkahelyek menetrendje" a foglalkoztatásról szóló átfogó kezdeményezés, amely kiterjed a rugalmas biztonság (flexicurity), a készségek, a munkakörülmények és a munkahelyteremtés kérdéseire**. A kezdeményezés célja a foglalkoztatási ráta növelése több és jobb munkalehetőségekkel, az emberek segítése abban, hogy felkészüljenek az előttük álló változásokra és kezelni tudják azokat azáltal, hogy lehetővé teszik számukra a megfelelő készségek és kompetenciák elsajátítását, a munkaerőpiacok és jóléti rendszerek korszerűsítése, valamint annak biztosítása, hogy a növekedésből származó előnyök az Unió minden részébe eljutnak. A kezdeményezés négy kiemelt területet határoz meg: i. az európai munkaerőpiacok jobb működése a rugalmas biztonsági politikáknak a válság utáni helyzethez való igazítása révén, ii. az emberek felruházása a munkaerő-piaci igényekhez igazított készségekkel, iii. a munkaminőség és a munkakörülmények javítása, iv. munkahelyteremtés és a munkaerő-piaci kereslet elősegítése. A menetrendet, mint a Bizottság és az európai intézmények, a tagállamok, a szociális partnerek, valamint az oktatási és képzési intézmények közötti közös erőfeszítéseket határozták meg annak érdekében, hogy 13 kulcsfontosságú fellépést valósítsanak meg, más intézkedésekkel megtámogatva.

2. Aktuális helyzet 2014-ben

2.1. Eredmények és hatás

Az előrelépés a kezdeményezés megvalósítása terén vegyes képet mutat. A rugalmas biztonság és a készségek területén valamennyi fellépés befejeződött, az új gazdasági körülményekhez való kiigazításokkal. Az eredmények a munka minősége és a munkakörülmények területén változatosabbak, kevés előrelépés történt a munkaidővel, valamint az egészséggel és biztonsággal kapcsolatosan. Nem történt előrelépés a munkahelyteremtés számára kedvező körülmények megteremtésére irányuló vezérelvekről szóló javaslatról, még ha ezzel a kulcsfontosságú fellépéssel bizonyos mértékben az európai szemeszter is foglalkozik.

2.2. Levont tanulságok

A kiemelt kezdeményezés hatása makrogazdasági szinten korlátozott maradt. Az egyes kezdeményezések idővel segíteni fognak a munkaerőpiac működésének javításában és a főbb hiányosságok kezelésében, különösen a készségek és a mobilitás területén. A válság nyomán, a kiemelt kezdeményezés átfogó makrogazdasági hatásai korlátozottak maradtak.

A tájékozottságot a kiemelt kezdeményezésről több szempont akadályozta. 2012-ben az elmélyülő válság miatt szükségessé vált a kiemelt kezdeményezés kiegészítése egy átfogó programmal a munkahelyteremtés fellendítésére vonatkozóan. A foglalkoztatáspolitikai csomag[18] 2012 áprilisi és az ifjúsági foglalkoztatási csomag[19] 2012 decemberi elfogadásával nagy mértékben eltolódott a politikai hangsúly és csökkentek a kommunikációs erőfeszítések a kiemelt kezdeményezéssel kapcsolatosan. A kiemelt kezdeményezésnek nem sikerült teljes mértékben egységes keretet teremtenie a foglalkoztatási politikák számára és kihasználni a különböző fellépések közötti szinergiákat. A kapcsolat korlátozott volt az európai szemeszterrel, különösen a kiemelt kezdeményezéssel összefüggésben elfogadott uniós szintű kezdeményezések és az országspecifikus elemzés, valamint az európai szemeszter ajánlásai között.

[18] COM(2012)173.
[19] COM(2012)727.

„MOZGÁSBAN AZ IFJÚSÁG” KIEMELT KEZDEMÉNYEZÉS

1. A kiemelt kezdeményezés célkitűzése

A „Mozgásban az ifjúság” kiterjed az oktatásra és a foglalkoztatásra és célja az oktatás teljesítményének javítása, a munkaerőpiacon a fiatalok előtt álló kihívások megválaszolása, valamint az oktatásból a munka világába való átmenet megkönnyítése. A „Mozgásban az ifjúság” kezdeményezés négy kiemelt területet határoz meg a következő fontos területekre kiterjedően: i. a készségek elsajátítása tanuláson keresztül (formális, informális és nem formális), ii. a fiatalok részvételének ösztönzése a felsőoktatásban, iii. a tanulási és a munkavállalási célú mobilitás ösztönzése, iv. a fiatalok foglalkoztatásának támogatása. A kezdeményezés célja az uniós alapok felhasználása az oktatási és képzési lehetőségek, a foglalkoztathatóság és a fiatalok foglalkoztatása javításának katalizátoraként.

2. Aktuális helyzet 2014-ben

2.1. Eredmények és hatás

A „Mozgásban az ifjúság” átfogó és integrált megközelítést fogadott el. A „Mozgásban az ifjúság” kezdeményezés egy mindent átfogó szemléletet képvisel az oktatás és a foglalkoztatás kérdésének együttes kezelésével, valamint arra irányuló törekvésével, hogy közvetlen összeköttetést létesítsen közöttük. Ez lehetővé tette egy sor, a fiatalok számára lényeges uniós fellépés összevonását és az ifjúsággal kapcsolatos kérdéseket az Európai Unió és a tagállamok elsőrendű napirendi pontjává tette.

A „Mozgásban az ifjúság” terén teljes körű végrehajtást sikerült elérni. A kiemelt kezdeményezés valamennyi nyomon követéssel kapcsolatos fellépése megvalósult a „Mozgásban az ifjúság” kártya kezdeményezés kivételével, amelyet más eszközökkel helyettesítettek. A fellépéseket a kezdeményezések minden egyes pillérében végrehajtották: i. a korai iskolaelhagyás kérdését célzó tanácsi ajánlás[20] 2011-ben került megfogalmazásra és új lendületet adott a lemorzsolódás arányának csökkentésére irányuló nemzeti fellépésnek, valamint megerősítették az uniós szintű együttműködést a szakképzés és képzés területén; ii. a felsőoktatás modernizációjának kérdése állt a Bizottság egyik közleményének középpontjában; iii. a mobilitást egy sor eszköz, nevezetesen az alábbiak révén ösztönözték: az Erasmus+ program új integrált megközelítése, az európai készségútlevél és „Az első EURES-állásod” elnevezésű program, amelyek célja munkaerő-piaci lehetőségek biztosítása a fiatalok számára a 28 tagállamban; iv. Az ifjúsági munkanélküliség és az inaktivitás elleni küzdelem érdekében, elfogadták az ifjúsági garanciák[21] létrehozásáról szóló tanácsi ajánlást[22] és ifjúsági garancia programokat indítottak, amelyeket az európai strukturális és beruházási alapok és az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés támogathatnak, azoknak a tagállamoknak, amelyek egyes régióiban az ifjúsági munkanélküliség meghaladja a 25 %-ot.

2.2. Levont tanulságok

A „Mozgásban az ifjúság” kommunikációját számos hiányosság befolyásolta. A kezdeményezésekben szereplő fellépések keretprogram jellege és hosszú távra szóló orientációja ellentétben áll egyes érdekelteknek egy működő kiadási programmal kapcsolatos elvárásaival. Az oktatás és az ifjúsági munkanélküliség területén elindított programok és kezdeményezések kommunikációja némi zavart keltett magával a kiemelt kezdeményezéssel kapcsolatban is.

[20] 2011/C191/01.

[21] Az ifjúsági garanciák biztosítják, hogy valamennyi 25 év alatti fiatal a munkahelye elvesztését vagy a formális tanulás befejezését követő négy hónapon belül színvonalas állásajánlatot kaphasson, illetve további oktatásban, tanulószerződéses gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részesüljön.

[22] 2013/C120/01.

„INNOVATÍV UNIÓ" KIEMELT KEZDEMÉNYEZÉS

1. A kiemelt kezdeményezés célkitűzése

Az „Innovatív Unió" az Európai Unión belüli innováció-barát környezet megvalósítására irányuló fellépések átfogó csomagja. Az „Innovatív Unió" arra törekszik, hogy előmozdítsa a kutatást és az innovációt az EU-ban egy sor, az állami hatóságok, a vállalkozók, a kutatók és a mérnökök, és a polgárok javára meghozott intézkedéssel. Prioritást a közös társadalmi kihívások élveznek, azzal a céllal, hogy javítsák a kutatás és innováció keretfeltételeit és finanszírozási lehetőségeit, másfelől megnyissák az utat az egységes innovációs piac előtt. E célkitűzés elérése érdekében, egyéb eszközök mellett az „Innovatív Unió" a 34 kötelezettségvállalására és a „Horizont 2020" programon keresztül történő finanszírozásra támaszkodik.

2. Aktuális helyzet 2014-ben

2.1. Eredmények és hatás

A kezdeményezés végrehajtása jó úton halad. Az „Innovatív Unió" keretében meghatározott fellépések 100%-ának végrehajtása, különböző szakaszokban, de folyamatban van. Többek között a következő kérdésekkel foglalkozó öt európai innovációs partnerséget hoztak létre: i. aktív és egészséges időskor; ii. a mezőgazdaság termelékenysége és fenntarthatósága; iii. intelligens városok és települések; iv. víz és v. nyersanyagok, annak érdekében, hogy elősegítsék az érdekeltek együttműködését uniós, tagállami és szubnacionális szinten. Az innovációval kapcsolatos közbeszerzések alkalmazását megerősítő intézkedések, a több országra kiterjedő kockázati tőkebefektetésekre vonatkozó „útlevél" bevezetése vagy az egységes szabadalmi oltalom létrehozása az üzleti környezet innovációbarátabb jellegének javítása irányába mutatnak. 2014-ben lépésekre került sor az Európai Kutatási Térség megvalósítása felé is, amely célja a közfinanszírozású kutatási rendszerek hatékonyságának és eredményességének növelése a nagyobb uniós termelékenység, versenyképesség és növekedés elérése érdekében.

Megteremtették a nyomon követés eszközeit. Az átfogó innovációs eredménytábla értékelést ad az uniós tagállamok innovációs teljesítményéről és kutatási és innovációs rendszereik erősségeiről és gyengeségeiről. Továbbá kialakították az innovációs output új mutatóját – a munka azonban még folyik néhány hiányosságának kezelése érdekében – azzal a céllal, hogy figyelemmel kísérje az EU és a tagállamok innovációs eredményeit a fő kereskedelmi partnereikkel összehasonlítva. A mutató négy fő területre támaszkodik, nevezetesen a technológiai innovációra, a tudásintenzív területeken tapasztalható foglalkoztatottságra, a tudásintenzív áruk és szolgáltatások versenyképességére, valamint az innovatív ágazatok gyorsan növekvő vállalkozásainak foglalkoztatottságára.

2.2. Levont tanulságok

Kulcsfontosságú az intézkedés teljes körű végrehajtása . Az „Innovatív Unió" keretében meghatározott intézkedések a helyes irányba mutatnak; az ahhoz kapcsolódó előnyök realizálódása döntően a megfelelő végrehajtástól függ.

Az „Innovatív Uniónak" nem sikerült megakadályoznia az innovációs megosztottságot az EU-n belül. 2008 óta az EU-nak sikerült felére csökkentenie az Egyesült Államokkal és Japánnal szemben az innovációs teljesítmény terén mutatkozó teljesítménybeli különbséget. Az EU-n belül azonban a tagállamok innovációs teljesítménye közötti konvergencia dinamikája megtorpant és egyre nőnek az országok közötti különbségek.

„EURÓPAI DIGITÁLIS MENETREND" KIEMELT KEZDEMÉNYEZÉS

1. A kiemelt kezdeményezés célkitűzése

Az „Európai Digitális Menetrend" kezdeményezést abból a célból hozták létre, hogy segítse az EU-t és a tagállamokat a versenyképes digitalizált egységes piac előnyeinek kihasználásában. Az európai piacok töredezettségével szembesülve, amely megakadályozza az EU-t a digitális gazdaság nagyobb termelékenységből, foglalkoztatásból és magasabb növekedésből fakadó előnyeinek kihasználásában, az „Európai Digitális Menetrend" célja, hogy Európai Unió-szerte felszabadítsa a digitális potenciált és terjessze a digitális kultúrát. Kezdetben hét pillér körül csoportosított 101 fellépést állapítottak meg e célkitűzés elérésére. A kezdeményezés 2012 decemberében elvégzett felülvizsgálatát követően, hét új kulcsfontosságú fellépést jelöltek meg. Azok főleg a digitális infrastruktúra elősegítésének, a szabályozási környezet javításának, a digitális készségek és munkahelyek elősegítésének, valamint a kiberbiztonság, a felhőalapú számítástechnika és a mikroelektronika területeire összpontosító stratégiák végrehajtásának fontosságát hangsúlyozzák.

2. Aktuális helyzet 2014-ben

2.1. Eredmények és hatás

A kiemelt kezdeményezésnek sikerült a digitális gazdaságra kellő politikai figyelmet irányítania. Erősségei közé tartozik a fellépés koherens és előretekintő keretének megteremtése. A digitális menetrend eredménytáblájának évente történő közzététele, valamint az éves „digitális közgyűlés" megszervezése az összes érdekelt fél bevonásával segített a politika és a média figyelmét a kezdeményezésre irányítani. Az „Európai Digitális Menetrend" lendületet adott a kezdeményezés nemzeti szinten történő replikációjának és fellépésének is 20 tagállamban és számos régióban, amelyek létrehozták saját digitális menetrendjeiket.

Előrelépés történt a tervezett fellépések végrehajtásában. 2014 januárjában, a kiemelt kezdeményezésben előirányzott fellépések 90%-a befejeződött vagy jó pályán haladt. Az internet használata széles körben elterjedt az EU-ban, az e-kereskedelem megerősödött, bár annak határokon átnyúló igénybevétele továbbra is korlátozott, az e-kormányzat szolgáltatásai fejlődtek és az alapszintű szélessávú lefedettség Unió-szerte teljesült.

2.2. Levont tanulságok

A digitalizált egységes piac még nem valósult meg és több befektetésre van szükség a nagy sebességű infrastruktúra területén. A tartós akadályok, mint például az európai piac töredezettsége, az infrastruktúra hiányosságai és a fogyasztói bizalom hiánya továbbra is gátolják a digitalizált egységes piac megvalósulását. A nagy sebességű szélessávú-infrastruktúra hiánya komoly aggodalmakra ad okot, mivel új digitális szakadékot okozhat és növelheti a társadalmi kirekesztettséget egyes, főleg vidéki területeken.

Az „Európai Digitális Menetrend" hatékonyságát számos hiányosság befolyásolta. A kiemelt kezdeményezés láthatóságára kedvezőtlenül hatott, hogy nem összpontosult rá kellő figyelem a nagyszámú egyedi intézkedés miatt. A kiemelt kezdeményezésnek szintén nem sikerült az információs és kommunikációs technológiákról szóló témákat a strukturális reformokat tartalmazó ütemtervek középpontjába állítania.

„IPARPOLITIKA A GLOBALIZÁCIÓ KORÁBAN" KIEMELT KEZDEMÉNYEZÉS

1. A kiemelt kezdeményezés célkitűzése

„Az iparpolitika a globalizáció korában" kiemelt kezdeményezés célja az európai ipar versenyképességének javítása összehangolt megközelítés révén. E kezdeményezés annak szükségességére helyezi a hangsúlyt, hogy össze kell kapcsolni az innovációt, a diverzifikációt és a fenntarthatóságot, valamint ösztönözni kell kkv-k létrehozását és fejlesztését. A kezdeményezés 70 olyan fellépésre épül, amely az európai ipar versenyképességét kívánja növelni, ezáltal a vállalkozások számára kedvezőbb környezetet kíván teremteni, valamint támogatni kívánja az ipart az új globális kihívások leküzdésében.

2. Aktuális helyzet 2014-ben

2.1. Eredmények és hatás

Érdemi előrelépés történt e kezdeményezés végrehajtása felé. A kezdeményezésben eredetileg beazonosított 70 kulcsfontosságú fellépés 90 %-a befejeződött vagy folyamatban van. A 2010-ben, 2012-ben és 2014-ben kibocsátott iparpolitikai közlemények támogatták, hogy a kiemelt kezdeményezés célkitűzéseit szakpolitikákba ültessék át. A kezdeményezés számos fellépése a kkv-k támogatására irányul: az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag felülvizsgálata mellett 2011-ben cselekvési tervet fogadtak el a kkv-k finanszírozáshoz jutásának támogatására és stratégiát a kkv-k nemzetközivé válásának előmozdítására; 2012-ben szabványosítási jogszabálycsomagot terjesztettek elő a szabványosítás hatékonyabbá tétele céljából; 2013-ban elfogadták a versenyképességet és a kis- és középvállalkozásokat segítő programot (COSME) a versenyképesség megerősítése céljából, a Copernicus és Galileo űrpolitikai kezdeményezések pedig új dimenziót nyújtanak a szolgáltatóipar számára. 2012-ben közleményt tettek közzé a vállalkozói tevékenység ösztönzése céljából. Egyéb fellépések között szerepeltek olyanok, amelyek javítani kívánták a vállalkozások szabályozási környezetét, különösen a jogszabályok rendszeres célravezetőségi vizsgálatok révén történő ésszerűsítésével, valamint a vállalkozásalapításhoz szükséges idő és költségek csökkentésével, továbbá olyanok, amelyek az egységes piacot kívánták erősíteni az I. és II. egységes piaci intézkedéscsomag 2011-es és 2012-es elfogadásával, végezetül olyan fellépések, amelyek az innováció fellendítését és az ipar korszerűsítését célozták. Számos ágazatspecifikus kezdeményezés is indult.

2.2. Levont tanulságok

Az „Iparpolitika a globalizáció korában" kiemelt kezdeményezéshez közép- és hosszú távú megközelítést fogadtak el, és számos fellépéscsoport esetében időre van szükség az eredményekhez. A nemzeti költségvetések szükséges hálózati infrastruktúrákba irányuló befektetései kimerültek, a belső piac továbbra sem kellően kiteljesedett, a kkv-k finanszírozáshoz jutására vonatkozó feltételekben a válság miatt visszaesés mutatkozott, és lassú az előrelépés annak biztosítása terén, hogy az ipari álláshelyekre kellően szakképzett munkaerő álljon rendelkezésre. A kiemelt kezdeményezésben szereplő fellépések többsége 3–10 éves távlatú. Csak egy kicsiny hányaduknak van rövid távú, operatív irányultsága. Az EU-ban az ipari tevékenység számos ágazatára komoly kedvezőtlen hatásokkal járó gazdasági válság következtében a kiemelt fellépéseket a kulcsfontosságú prioritásterületeken olyan fellépésekkel kell kiegészíteni, amelyek rövidebb és középtávon eredményeket mutatnak fel.

„ERŐFORRÁS-HATÉKONY EURÓPA” KIEMELT KEZDEMÉNYEZÉS

1. A kiemelt kezdeményezés célkitűzése

Az „Erőforrás-hatékony Európa” kiemelt kezdeményezés az erőforrás-hatékony és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság irányába való átállást támogatja. Az „Erőforrás-hatékony Európa” kiemelt kezdeményezés a növekedést függetleníteni kívánja az erőforrások felhasználásától, valamint hosszú távú keretet biztosít ahhoz, hogy az erőforrás-hatékonyságot kulcsfontosságú elvként illesszék be a politikatervezésbe, különösen az éghajlatváltozás, energiaügy, közlekedés, ipar, hulladékgazdálkodás és nyersanyagok, mezőgazdaság, halászat, biodiverzitás és regionális fejlesztés területén. A nemzeti erőforrások egyre fokozottabb kiaknázása, valamint e kérdés nemzetközi dimenziója fényében az „Erőforrás-hatékony Európa” kiemelt kezdeményezésnek az a célja, hogy 2020-ig előmozdítsa az erőforrások intelligensebb felhasználását, és e logikát meggyökeresítse a célból, hogy 2050 távlatában további eredményeket érhessünk el. E célból számos, 2011 óta indított kezdeményezést tartalmaz.

2. Aktuális helyzet 2014-ben

2.1. Eredmények és hatás

Az „Erőforrás-hatékony Európa” kiemelt kezdeményezésben szereplő számos fellépés már megkezdődött uniós szinten. A Bizottság már napirendre tűzte a kezdeményezésben szereplő összes fontosabb intézkedést. 2011-ben hosszú távú politikai keretet terjesztettek elő 2050-ig. E keret négy ütemtervből áll, ezek a következők: „Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemterve”[23], „Fehér könyv – Útiterv az egységes európai közlekedési térség megvalósításához – Úton egy versenyképes és erőforrás-hatékony közlekedési rendszer felé”[24], a „2050-ig szóló energiaügyi ütemterv”[25], valamint „Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemterve”[26]. E stratégiai keretet számos középtávú kezdeményezés egészítette ki, ideértve az „Életbiztosításunk, természeti tőkénk: a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia” elnevezésű új biodiverzitási stratégiát[27], „Az európai vízkészletek megőrzésére irányuló tervet”[28] és az új, „Tiszta levegőt Európának programot”[29] is. A közös agrárpolitika reformja a környezetbarátabbá válást ösztönző összetevő bevezetésével, valamint a közös halászati politika ugyancsak a kezdeményezésből fakad. A Bizottság folytatja az e kezdeményezés részeként született ütemtervekben vagy cselekvési tervekben bejelentett nyomonkövetési fellépésekkel kapcsolatos munkát. Továbbá, a Bizottság „Éghajlat- és energiapolitikai keret a 2020–2030-as időszakra” című, 2014. január 22-én kiadott közleményében[30] tovább részletezte a 2050-ig tartó időszakra szóló éghajlati és energiaügyi ütemterveket.

2.2. Levont tanulságok

Az erőforrás-hatékonyság felméréséhez átfogóbb megközelítésre van szükség. Az erőforrás-hatékonyság számos különböző szakpolitikára és kapcsolódó erőforrásokra terjed ki. Az olyan erőforrások, mint például az energia, anyagok, föld és víz használatának javulását hasznos lenne operatív módon egyetlen vagy korlátozott számú mutatóval figyelemmel kísérni a politikai stratégiák kialakításának előmozdítása céljából. Ugyanakkor nehéz egyszerű módon elemezni az erőforrások használatában bekövetkező változásokat, valamint kellően pontos mutató(ka)t kidolgozni. Ezért a munkát folytatni kell. Az Eurostat által közzétett erőforrás-hatékonysági eredménytábla – amelynek fő mutatója az erőforrás-termelékenység – fontos lépésnek számít ebbe az irányba. A kulcsfontosságú mutatók szisztematikus figyelemmel kísérésére is szükség van a versenyképes, biztonságos és

[23] COM(2011) 112.
[24] COM(2011) 144.
[25] COM(2011) 885.
[26] COM(2011) 571.
[27] COM(2011) 244.
[28] COM(2012) 673.
[29] COM(2013) 918.
[30] COM(2014) 15.

fenntartható energiafelhasználás felé történő előrelépés értékeléséhez, ahogyan azt a 2030-as éghajlat- és energiapolitikai keret is hangsúlyozza.

„A SZEGÉNYSÉG ÉS TÁRSADALMI KIREKESZTÉS ELLENI KÜZDELEM EURÓPAI PLATFORMJA” KIEMELT KEZDEMÉNYEZÉS

1. A kiemelt kezdeményezés célkitűzése

„A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja” kiemelt kezdeményezés gazdasági, szociális és területi kohéziót kíván biztosítani. A kirekesztés és a szegénység elleni küzdelem európai évére (2010) építve azon fáradozik, hogy felhívja a figyelmet a szegénységben élő és a társadalom által kirekesztett emberekre, valamint elismerje alapvető jogaikat, hogy méltóságban élhessenek, és aktívan részt vehessenek a társadalomban. A kiemelt kezdeményezésnek az volt a célja, hogy integrált megközelítés alakuljon ki a szegénység elleni küzdelemre vonatkozóan, a gazdaság, az adóügyek, a szociális területek vagy az egységes piac különféle politikáinak egybekovácsolásával. Alapul vette továbbá a civil társadalom, a szociális partnerek és a tagállamok közötti partnerségi megközelítést. A kezdeményezés öt területen azonosított kötelezettségvállalásokat a Bizottság számára: i. fellépések a teljes politikai palettán, ii. az uniós alapok fokozottabb és hatékonyabb felhasználása a társadalmi befogadás támogatására; iii. a tényeken alapuló szociális innováció felkarolása; iv. partnerségekben való együttműködés és a szociális gazdaságban rejlő potenciál kiaknázása; valamint v. erősebb politikai koordináció előmozdítása a tagállamok között. „A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja” kiemelt kezdeményezés 64, a Bizottság által végrehajtandó fellépést azonosított.

2. Aktuális helyzet 2014-ben

2.1. Eredmények és hatás

A kezdeményezés végrehajtása gyors ütemben halad. A Bizottság a 64 fellépés mintegy 2/3-át végrehajtotta. Ahhoz, hogy az elhúzódó válsághelyzetben segítséget nyújtson a tagállamoknak e kihívások strukturális reformokon keresztül történő megválaszolásához, a Bizottság szakpolitikai iránymutatást bocsátott ki a szociális beruházási csomag[31], valamint a „Befektetés gyermekeink jövőjébe: a hátrányos helyzetből való kitörés” című ajánlás[32], „A nemzeti romaintegrációs stratégiák 2020-ig tartó uniós keretrendszere”[33], valamint a megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendjéről szóló bizottsági fehér könyv[34] formájában. A Bizottság irányelvjavaslatot terjesztett elő a fizetési számlákról. A szociális gazdaság és a szociális vállalkozók támogatására közzétette a „Kezdeményezés a szociális vállalkozásért” című közleményt, és létrehozta az európai szociális vállalkozási alapot. Továbbá, a Bizottság irányadó elveket tett közzé a tevékeny időskorra és a nemzedékek közötti szolidaritásra vonatkozóan, valamint elindított egy tevékeny időskori indexet. „A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformjának” összefüggésében végrehajtott másik különálló kezdeményezés az éves szegénységi konvent.

2.2. Levont tanulságok

A kiemelt kezdeményezés teljes hatékonyságát számos akadály nehezítette. A szociális beruházási csomag elfogadása nagymértékben elvonta a politika fókuszát és a kommunikációs erőfeszítéseket a kiemelt kezdeményezéstől. A kiemelt kezdeményezésnek nem sikerült továbbá sem teljes mértékben létrehoznia a szociális politikák koherens és integrált keretét, sem kiaknáznia a különböző fellépések közötti szinergiát; inkább kezdeményezések csokráról van szó, és a kiemelt kezdeményezés hozzáadott értéke nem magától értetődő.

[31] COM(2013) 83.
[32] 2013/112/EU.
[33] COM(2011) 173.
[34] COM(2012) 55.